

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 50 • nr. 1 • januari 2014 • € 1,75 • www.sp.nl

VIVA NELSON MANDELA

DE ODYSSEE VAN RIET DE WIT

ROOIE REUS: AAN U DE KEUS!

Arend van Dam

Rutte-II bestrijdt het begrotingstekort

- Muziek van Merals Harem
- Een theaterstuk van Arnon Grunberg
- Bekende acteurs als:
 - Nelly Frijda
 - Sabri Saad El Hamus
 - Bob Fosko

Heeft u tijd voor cultuur op 9 februari?
Kijk op pagina 10 van deze Tribune!

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

SCHOLING

Ben je nog niet zo lang lid van ROOD of wil je de club gewoon beter leren kennen? Kom dan 29 en 30 maart naar het ROOD Basisscholingsweekend. Met gasten als SP-leider Emile Roemer en andere Tweede

Kamerleden belooft het een leerzaam en inspirerend weekend te worden.

Na dit weekend zul je weten hoe de SP tientallen jaren geleden is begonnen en hoe de partij zich door de jaren heen heeft ontwikkeld. Ook zal er uitgebreid ingegaan worden op de ideologie van de SP en

waarom de SP en ROOD actievoeren. Het hele weekend (inclusief slaappleaats, eten en drinken) kost 30 euro. Je kunt je aanmelden door dit bedrag over te maken op rekeningnummer 321512812 t.n.v. ROOD. Vermeld hierbij je naam, lidnummer en 'basisscholing'. Meld je snel aan, want vol is vol!

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Robert de Klerk
Mark Ofman
Gonnie Sluijs
Sebastiaan Veersma

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Marjan van Herpen,
Rob Molenkamp, Sander van Oorspronk,
Karen Veldkamp

Foto cover: Paul Peters

Illustraties
Arend van Dam
Wim Steenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Aankondiging incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Met ingang van 1 oktober 2013 zal de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal incasseren. Daarbij vermelden we, conform nieuwe wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

IN DIT NUMMER

Actueel

Klokkenluiders beschermen,
misstanden oplossen

4

Riet de Wit

'Je moet weten waar een stad vandaan
komt'

6

Nelson Mandela

'Mijn zoontje groeit op in een land
waar verzoening en tolerantie worden
gekoesterd'

14

Rooie Reus

Aan u de keus!

19

Vreemdelingendetentie

'Je criminaliseert onschuldige mensen'

26

13 Handelsverdrag? Frontale aanval op de democratie!

22 Hoe ging het verder?

24 LinksVoor: Nicole van Gemert eet geen broodje wasbeer

10,11,12, 25 Nieuws **30** Brieven **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

De gemeente en Europa

U hebt vast gehoord dat gemeenten vanaf volgend jaar meer taken krijgen. De lokale politiek beslist straks ook over jeugdzorg, bijstand en de sociale werkvoorziening. Decentralisatie noemen ze dat. Maar die operatie gaat vooral gepaard met forse bezuinigingen van vele miljarden euro's. Met als gevolg: de afbraak van de ouderenzorg en de sociale werkvoorzieningen en het vernedern van werkzoekenden.

VVD, PvdA en D66 verdedigen deze decentralisatie door te zeggen dat hierdoor de democratie dichterbij de mensen zou komen te staan. Inmiddels weten mensen wel beter. Je zou verwachten dat deze partijen vervolgens ook consequent zijn en dat ze dus niet instemmen met steeds meer machtsoverdracht van de nationale politiek naar de Europese politiek. Dat is immers het tegenovergestelde van democratie dichterbij de mensen brengen.

Partijen als D66 en PvdA geloven heilig in het optuigen van de Verenigde Staten van Europa. Eén land, één president en één ongekozen ambtenaar in Brussel die beslist over onze begroting en over hoe wij onze belastingen, volkshuisvesting en pensioenen moeten inrichten. Daar gaan de Europese verkiezingen over.

Met de politiek van D66 en PvdA zijn niet de gewone burgers, maar vooral grote bedrijven, banken en de beurzen beter af. Zij profiteren het meest van een federaal Europa dat alle ruimte biedt aan vrijhandel en hebben het grootste belang bij afbraak van zorg en sociale zekerheid met megabezuinigingen via de gemeenten.

Dat is de politiek van PvdA en D66 voor de gemeente en Europa. Minder overheid, meer markt en nog meer bezuinigen. Laat dat nu precies het tegenovergestelde zijn van onze voorstellen voor méér democratie en investeringen in de samenleving. Er valt echt wat te kiezen dit jaar.

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

Ronald van Raak verdedigt het wetsvoorstel in de Tweede Kamer, gesteund door Nationale Ombudsman Alex Brenninkmeijer (links) en voormalig voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid Pieter van Vollenhoven (rechts).

EEN VEILIGE PLEK VOOR KLOKKENLUIDERS

Onlangs nam de Tweede Kamer de SP-initiatiefwet voor het Huis voor Klokkenluiders aan. Bescherming van klokkenluiders en oplossing van ernstige maatschappelijke misstanden zijn daarmee een stap dichterbij gekomen.

WIE KENT NIET de schrijnende tv-beelden van klokkenluider Ad Bos, die berooid en geruïneerd zijn dagen sleet in een camper? De man die de grootschalige bouwfraude in Nederland had onthuld moest dat bekopen met jarenlange rechtszaken en vernietiging van zijn bestaan. En dan Fred Spijkers, de voormalige medewerker van Defensie die weigerde de weduwe van een collega te vertellen dat haar man door eigen nalatigheid was omgekomen bij een ongeval met een landmijn. Spijkers vermoedde dat het betreffende type landmijn niet deugde, waarna hij door Defensie letterlijk voor gek werd verklaard. En kijkt u ook eens naar het lot van Memet Sari en Marcel van den Berg in het artikel over de Rooie Reus-kandidaten in deze Tribune.

Zou u de klok nog durven luiden? Binnenkort wellicht wel. In de Tweede Kamer is onlangs namelijk de initiatiefwet van de SP aangenomen om te komen tot de oprichting van een Huis voor Klokkenluiders. Het voorstel werd mede ingediend door PvdA, D66, GroenLinks, ChristenUnie, Partij voor de Dieren en 50PLUS. Naast deze partijen steunde ook de PVV het voorstel. Het werkt als volgt. Wie het vermoeden heeft van een ernstige maatschappelijke misstand, kan zich straks melden bij het Huis voor Klokkenluiders. Dat bekijkt eerst of er echt sprake is van een klokkenluiderszaak. Gaat het om bijvoorbeeld een arbeidsconflict, dan wordt doorverwezen naar de rechter of de vakbond. Vermoedt het Huis daarentegen wel een ernstige maatschap-

pelijke misstand, dan behoort onafhankelijk feitenonderzoek tot de mogelijkheden. Zolang dat onderzoek duurt kan de melder niet ontslagen worden en daarna komt de melder met het oog op het vinden van een andere baan in aanmerking voor nog een jaar ontslagbescherming. Het Huis doet op basis van het onderzoek concrete aanbevelingen om de misstand op te lossen, waarna de politiek de benodigde maatregelen neemt.

Volgens Ronald van Raak, initiatiefnemer van het Huis, is 'een cultuurverandering in de omgang met misstanden' noodzakelijk. Klokkenluiderszaken draaien in Nederland veelal uit op ware veldslagen. met de media, de rechtbank en de politiek als slagveld. De klokkenluiders zelf worden daarbij niet

zelden onder de voet gelopen. 'Mensen als Ad Bos en Fred Spijkers kwamen financieel en sociaal aan de grond te zitten en moesten jarenlange juridische gevechten voeren. Dat alles kan dankzij het Huis voor Klokkenluiders voorkomen worden. Klokkenluiders hoeven niet zelf aan de slag, hoeven niet zelf naar de rechter te stappen en kunnen niet ontslagen worden', legt Van Raak uit. Zodoende haalt het Huis klokkenluiderszaken juist uit de conflictsfeer.

Het bestaan van het Huis voor de Klokkenluiders is echter niet alleen winst voor de melders van maatschappelijke misstanden. Ook organisaties, overheden en bedrijven waar misstanden vermoed worden, kunnen in de media snel in een lastige positie komen zonder dat ze een faire kans hebben gehad om zich te verdedigen dan wel zelf in beeld te krijgen wat er in de eigen toko precies aan de hand is. Volgens Ronald van Raak hebben aangesproken organisaties met de nieuwe regeling veel meer bescherming en duidelijkheid dan voorheen. 'Zoals gezegd: het Huis bekijkt eerst of iemand echt een klokkenluider is. En het Huis doet aanbevelingen op basis van onafhankelijk onderzoek. Zodat de organisatie of het bedrijf

zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid kan nemen. Enkel bedrijven oproepen die verantwoordelijkheid te nemen, is volgens Ronald van Raak onvoldoende gebleken. De maatregelen die de politiek neemt op basis van de aanbevelingen van het Huis zijn uiteindelijk bindend, zowel in de publieke als de private sector. 'Het gaat om het gemeenschappelijke belang, om zaken op het gebied van veiligheid, gezondheid, milieu, integriteit en rechtsstaat die zo groot kunnen zijn dat ze een bedreiging vormen voor onze samenleving.'

In het nabije verleden heeft de Nederlandse overheid verschillende pogingen ondernomen om klokkenluiders bij te staan, zoals een meldpunt waar ze terecht konden voor informatie en advies. Maar op het gebied van bescherming en onderzoek leverde dat weinig op. Daar komt bij dat Kamerleden zelf tot nu toe slecht met de informatie die op hun afkomt uit de voeten konden. Mensen die over een vermeende misstand aan de bel trekken, deden dat steeds meer bij de Kamerleden zelf. 'Wij konden hun informatie vaak niet gebruiken, omdat de klokkenluider in de regel anoniem wil blijven. Bovendien konden we de informatie niet goed beoordelen, laat staan het vermeende probleem oplossen. Juist daarom ben ik er erg trots op dat deze wet een initiatief van de Tweede Kamer is.'

Het sleutelwoord van het Huis voor Klokkenluiders is onafhankelijkheid. Vandaar dat het Huis bij de Nationale ombudsman is ondergebracht. 'Het Huis als zelfstandig bestuursorgaan gekoppeld aan een ministerie is in mijn ogen niet verstandig. Klokkenluidersonderzoek is vaak onderzoek naar doofpotten. Het kan zijn dat ministeries bij bepaalde zaken betrokken zijn. En dan kunnen belangen door elkaar gaan lopen.' De wet, die volgens Van Raak uniek in de wereld is, is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met klokkenluiders zelf. Wie de touwtjes van het Huis in handen krijgt, daar moet de politiek zich omwille van de onafhankelijkheid niet mee bemoeien, vindt Van Raak. De kosten van het Huis, naar schatting enkele miljoenen, zijn volgens de SP'er een fractie van wat het gaat opleveren. Immers, hoeveel miljoenen of zelfs miljarden euro's zou de Nederlandse overheid meer in de zak hebben gehad als de bijvoorbeeld de bouwfraude voorkomen was? •

tekst Rob Janssen

foto: still uit de videostream van het debat in de Tweede Kamer

COLUMN

Long walk to freedom

Zondagmiddag 11 februari 1990. We zaten allemaal gespannen voor de tv. Hoe zou hij eruit zien? Zijn beeltenis was immers 27 jaar geheim gehouden. Hij was 71 toen hij vrij kwam; ongebroken, mooi en fier stapte hij uit de auto om de uitzinnige menigte te begroeten.

Drie jaar later, in 1993, was ik samen met Tiny Kox te gast bij het ANC, op de eerste legale conferentie op Zuid-Afrikaanse bodem. Wij mochten daar de SP vertegenwoordigen omdat we actief de strijd van het ANC ondersteunden. Het was een roerende bijeenkomst, emotioneel soms. Het jaar erop zou het ANC de verkiezingen glansrijk winnen en werd Mandela de eerste zwarte president van het land. Zijn opdracht: gelijke rechten voor iedereen, en meer gelijkheid, en voorkom een burgeroorlog. Maar, hoe doe je dat? Vergeven en vergeten: dat was te veel gevraagd. Dus kwam er een verzoeningscommissie onder leiding van Desmond Tutu.

Nelson Mandela is niet meer. Met alle eer hebben Zuid-Afrika en de wereld afscheid genomen van Madiba, zoals Mandela door intimi liefkozend wordt genoemd. Mandela ging het tijdens zijn lange weg naar de vrijheid om de volgende zaken: menselijke waardigheid voor iedereen; voor iedereen gelijke kansen; strijd tegen achterstelling en armoede; en strijd voor *one man, one vote*; vrijheid van meningsuiting en vrijheid van organisatie.

De democratie is verankerd, maar er is nog steeds veel armoede en veel ongelijkheid, juist ook tussen blank en zwart. Maar de sociale opbouw is begonnen, en vordert langzaam maar gestaag. En, er is vooruitgang en hoop. Dankzij het ANC, dankzij Mandela.

We zijn trots dat we toen het erop aan kwam het goede gesteund hebben, dat we niet in onze stoel zijn blijven zitten toen we iets moesten dóén, en dat we internationale solidariteit echt inhoud gegeven hebben.

Viva Nelson Mandela, Viva!

Een strijdbaar 2014 toegewenst.

Jan Marijnissen

Riet de Wit zet in maart een punt achter haar carrière in de gemeentepolitiek, maar: 'Ik verdwijn echt niet van het toneel.'

SP-WETHOUDER IN DE SOCIAALSTE GEMEENTE VAN NEDERLAND RIET DE WIT

‘WE HEBBEN ONZE RUG RECHT GEHOUDEN’

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 19 maart zoekt de Tribune lokale kopstukken op. Riet de Wit stopt na haar derde termijn als succesvolle wethouder in Heerlen, ‘de rooiste gemeente van Nederland’. ‘Wij hebben gedaan wat moest gebeuren, maar de klus is nog lang niet geklaard. Daarom is het van essentieel belang dat de SP in Heerlen aan de macht blijft. Aan ervaring en daadkracht ontbreekt het ons niet. De fractie en de afdeling zijn ijzersterk. Ik heb er het volste vertrouwen in.’

RIET DE WIT-ROMANS is een tengere vrouw met sterke schouders. Charmant en toegankelijk, oprecht en betrokken. Als ze praat – en dat doet ze vlot – laat ze haar handen meespreken. Een SP'er ten voeten uit. Denker en doener.

Je hoeft niet diep te graven naar de oorsprong van haar politieke engagement. Opgegroeid in een mijnwerkersgezin in Treebeek, onder de rook van de staatsmijn Emma, kwam zij als adolescent al tot innerlijk verzet tegen de standenmaatschappij in de Mijnstreek. Haar vader, een boerenzoon die als beambte op de mijn een behoorlijk salaris verdiende, was een zeer gelovig man met een heilig vertrouwen in de rooms-katholieke kerk, het instituut dat een toonaangevende rol speelde in de afgebakende hiërarchie.

‘Er was natuurlijk ook sprake van een generatieconflict. Ik voerde pittige discussies met mijn vader over recht en onrecht. Hij was dan wel weer zo dat hij mij ten strengste

verbod om te koop te lopen met het feit dat wij het beter hadden dan anderen. Ik heb mij niet bewust afgezet tegen mijn familie. Ik studeerde eind jaren zestig op de sociale academie en wilde stage lopen buiten Limburg. Het werd een oude buurt in Tilburg, de stad die volledig op zijn gat lag. De teloorgang van de textielindustrie had dramatische gevolgen, een ontwikkeling die zich toen ook al aankondigde in Zuid-Limburg, waar de ene na de andere kolenmijn rücksichtslos werd gesloten.’

Riet, een rooie rakker van het eerste uur, leerde in haar Tilburgse periode Jan de Wit kennen. Tijdens een vredesweek in Zevenbergen, de geboorteplaats van Jan, sloeg de vonk over tussen de twee gelijkgestemde zielen. Ze trokken samen vanaf het prille begin op in de strijd tegen misstanden en sociale ongelijkheid, het eerste jaar (1970) met de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland en vervolgens via de afgesplitste KPN (1971), een jaar nadien omgedoopt in

de Socialistische Partij met Hans van Hooft als voorzitter en de voormalige Rotterdamse pijpfitter Daan Monjé als sterke man op de achtergrond.

› **Jullie gingen in Heerlen wonen, waar Jan zich vestigde als sociaal advocaat.**

‘Wij woonden boven het kantoor van Jan. Ik werd zijn secretaresse en hield me daarnaast bezig met de opvoeding van onze drie kinderen. De teloorgang van de Mijnstreek voltrok zich in rap tempo, de hoger opgeleiden trokken weg, op zoek naar werk buiten Limburg, en de achterblijvers werden aan hun lot overgelaten. Er kwam wel geld voor herstructurering beschikbaar, maar dat werd vooral gebruikt om de hele boel te slopen, om het mijnverleden onder de grond te stoppen. Aandacht voor de mensen was er nauwelijks. Bedrijven ontvingen subsidie als ze oud-mijnwerkers in dienst namen. Zodra dat geld op was, stonden die mannen weer op straat.’

› **Om nog maar te zwijgen over de behandeling van de koempels met silicose, stoflongen...**

‘In één woord: verschrikkelijk. Jan werd voorzitter van het Actiecomité Ereschuld Mijnwerkers en zette zich met hart en ziel in voor een fatsoenlijke regeling.’

De SP-afdeling spon garen bij Jans onvermoeibare inspanningen, al deed hij het natuurlijk niet voor het politieke gewin, maar voor de mijnwerkers die zich decennialang onder extreem zware omstandigheden uitsloofden voor de welvaart van Nederland. De achterban groeide sneller dan overal elders in het land. Riet werd in 1994 in de gemeenteraad gekozen en zou zich ontpoppen tot een slagvaardige volksvertegenwoordiger.

› **Heb je nooit de behoefte gehad om je vleugels uit te slaan?**

‘Je bedoelt Den Haag? Welnee, dat doet Jan toch. Ik zit in Heerlen op mijn plek. Ik heb Heerlen meegemaakt in de glorie-tijd en tijdens de neergang. Ik zag de worsteling van de mensen in de Mijnstreek. De mijnsluitingen pakten desastreus uit, tot op de dag van vandaag zijn de wonden nog niet geheeld. Ik ben samen met andere SP’ers begonnen met het mobiliseren van groepen bewoners, wij groeiden door, deden ervaring op en kwamen uiteindelijk in de positie om voor de macht te gaan. Alleen in die positie kun je echt iets bereiken. Wij kregen niks cadeau, moesten keihard knokken en trokken ten strijde tegen de regenten van het CDA. In de bloeiperiode was de KVP alleenheerser, daarna kwam het CDA dat meende alles voor het zeggen te hebben. De strijd tegen de machtsspelletjes, het politieke gekonkel, de vriendjespolitiek en de afspraken in achterkamertjes duurt nog steeds voort en geloof me, het is er niet minder hevig om geworden. Dat geldt ook voor Provinciale Staten. Nog altijd hebben wij hier te maken met ondoorzichtige netwerken. Neem alleen al de Buitenring, een volkomen overbodige weg rond Parkstad, het samenwerkingsverband waartoe ook Heerlen behoort. De SP is als enige tot de laatste snik tegen, maar ik vrees dat we de aanleg van de Buitenring niet tegen kunnen houden. Een half miljard! Stel je eens voor wat je met dat geld allemaal voor de bevolking kunt doen, juist in deze krimp-regio waar de vergrijzing niet te stuiten is en tal van sociaal-maatschappelijke problemen onopgelost dreigen te blijven. Nergens in Nederland is de situatie van de jeugd zo bitter en zijn de vooruitzichten zo slecht. En ik herhaal het nog maar eens: de ellende is begonnen toen de mijnen dichtgingen.’

‘Het gaat niet om de belangen van

› **En dan te bedenken dat Heerlen op het hoogtepunt van de mijnbouw de rijkste gemeente van ons land was.**

‘En Maastricht lag toen op zijn gat. Na de komst van de universiteit werden de rollen omgedraaid. Maastricht krabbelde overeind en staat er nu uitstekend voor, terwijl Heerlen en ook de drie andere mijnsteden, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf, in een negatieve spiraal belandden. De cijfers zijn nog steeds slecht. Nergens anders wonen zoveel mensen met een uitkering, is het gemiddelde opleidingsniveau zo laag en het aantal inwoners met een beperking zo groot. De universiteit zou de Mijnstreek nieuwe impulsen moeten geven, maar na een politieke lobby viel de keuze op Maastricht.’

› **In 2002 werd jij wethouder. Je kreeg het meteen voor de kiezen.**

‘De drugsproblematiek speelde al jaren in Heerlen, de situatie rond met name het station en in het centrum, waar alle talen van West-Europa werden gesproken, was volstrekt onhoudbaar en explosief geworden. Verslaafden veroorzaakten ondraaglijke overlast, ze sliepen in tentjes op straat, in portieken en struiken. Ze

leefden als beesten. Na zes uur ’s avonds kon je de stationsbuurt maar beter mijden, de bewoners van het centrum durfden hun woningen niet te verlaten uit angst dat er meteen zou worden ingebroken. Ik dacht: waar ben ik aan begonnen? Er moest meteen iets gebeuren, er was te weinig opvang voor dakloze verslaafden. De toenmalige burgemeester stelde zich heel afstandelijk op, hij joeg de verslaafden op, maar ik kon wel goed met hem overleggen.’

› **Jij maakte je hard voor een opvangcentrum in een woonwijk.**

‘Knokken, ik kan het niet anders verwoorden. De gemeenteraad toonde geen rug-gengraat en raakte verstrikt in belangenverstrengeling. Wij, collega-wethouder Peter van Zutphen, de fractie en ik, stonden er alleen voor. Ook de buurt kwam in het verzet, dat was voor mij wel even slikken als SP’er die dicht bij de mensen staat. Zelfs een deel van de professionele hulpverlening bestreed mijn plannen. “Wij hebben het monopolie”, zeiden ze. Het was een ronduit zware tijd, wij hebben ons altijd aan de afspraken gehouden en onze rug wel recht gehouden. Peter en ik konden niet anders

‘PAS OP, HÈ’

Riet de Wit (1948) zet in maart een punt achter haar imponerende carrière in de gemeentepolitiek. ‘Ik doe dat in de overtuiging dat er uitstekende jonge opvolgers klaarstaan. Ik voel me niet oud, integendeel, maar het is gewoon tijd voor een wisseling van de wacht. Pas op, hè, ik ben niet dood. Ik verdwijn echt niet van het toneel.’

Ze stond samen met echtgenoot Jan, lid van de Tweede Kamer, aan de wieg van de afdeling Heerlen. In 1994 werd Riet raadslid, acht jaar later nam ze samen met Peter van Zutphen plaats in het college. In 2004 kon het tweetal niet anders dan opstappen. De felle weerstand tegen haar plan om drugsverslaafden op te vangen in een woonwijk was een klap in haar gezicht. Twee jaar na die uitermate heftige schermutselingen keerden de volledig gerehabiliteerde Riet en Peter terug als wethouders. Het opvangcentrum kwam er.

Riet ontpopte zich als een uitermate bevoegen en vasthoudend bestuurder, die met haar werklust en sociale inborst ongekende successen boekte in het naar adem snakkende Heerlen. Momenteel heeft zij economie, werk, onderwijs en enkele stadsde-

len in haar portefeuille. In 2012 gaf zij doortastend leiding aan het onderzoek naar de wantoestanden bij de uit zijn voegen gegroeide scholengemeenschap Amarantis. In 2004 ontving Riet de Rooie Reusprijs.

Paul Depla (PvdA), sinds 2010 burgemeester van Heerlen, gunt Riet de Wit een rustiger levensfase. ‘Riet heeft altijd snoeihard gewerkt en veel bereikt. Vaak is het zo dat een politicus kiest voor de mensen of voor de ontwikkeling van de stad. Riet houdt rekening met alle belangen, met die van het individu en die van de gemeenschap. Zij zit niet voor zichzelf in het dagelijks bestuur van onze gemeente, ze doet het uit liefde voor en betrokkenheid bij Heerlen. Wij zullen haar missen als collega, maar ik weet zeker dat Riet actief en zichtbaar zal blijven.’

Ron Meyer, werkzaam bij FNV Bondgenoten en fractievoorzitter van de SP in de Heerlense raad, wordt in maart lijsttrekker. Aan het verkiezingsprogramma wordt de laatste hand gelegd. De leus staat al vast: 100% Sociaal. Riet de Wit is de verpersoonlijking van die slogan.

marktpartijen, maar om de mensen en de stad’

dan opstappen.’ Dat gebeurde in 2004. Er werd een nieuwe coalitie gevormd onder aanvoering van het CDA. Die werd bij de verkiezingen in 2006 genadeloos afgestraft voor het asociale beleid. De SP, met in het kielzog de PvdA, kreeg de steun van het volk en sleepte elf zetels in de wacht.

‘Uiteindelijk ging de door mij gewenste opvang toch door. Sindsdien zijn de verslaafden uit het straatbeeld verdwenen. Heerlen werd veiliger en leefbaarder. Er zijn nog steeds verslaafden in Heerlen, maar van drugsstad nummer één werd Heerlen een gemeente met een gemiddeld drugsprobleem. Het is beheersbaar geworden en je kunt ’s avonds gewoon weer de straat op.’

› Peter en jij hebben in de jaren daarna meer mooie resultaten geboekt.

‘In 2012 werd Heerlen uitgeroepen tot de sociaalste gemeente van Nederland. Wij bestrijden ondergebruik, dat wil zeggen dat we inwoners de weg wijzen naar voorzieningen waarvan zij gebruik mogen maken. Heerlen voert een actief werkgelegenheidsbeleid en ontfermt zich over jongeren met een speciaal loket dat doelgericht bemiddelt naar leer- en werktrajecten. Verder bekom-

meren wij ons om bijstandsgerechtigden, die de kans krijgen om deel te nemen in de samenleving. Ze kunnen kiezen uit 25 projecten in wat ik het voorstadium van re-integratie noem. Zij ontvangen ter stimulans een euro per uur voor geleverde diensten, bovenop hun uitkering dus. Dit initiatief wordt breed gewaardeerd.’

› En als wethouder van economische zaken...

‘...Heb ik vastgehouden aan behoud van het vroegere CBS-kantoor. De vastgoedwereld stond op zijn kop en werkte ons op allerlei manieren tegen. Die slag hebben wij gewonnen. Er zijn nu al tachtig kleine bedrijfjes in ondergebracht naast de belastingdienst die er al zat. En dan het Maankwartier, een uniek project aan de andere kant van de spoorlijn, ontworpen door een kunstenaar. Nou, nou, dat vonden de architecten dus helemaal niets, stel je voor, een kunstenaar! Weer een kwestie van doorzetten en volhouden. Ons gaat het niet om de belangen van marktpartijen, maar om de mensen en de stad. Continuïteit, daar draait het om, daar vraagt Heerlen om. Het veel te kleine stadscentrum wordt verbonden

met het Maankwartier. Er komen naast een nieuw station winkels, een hotel, kantoren, terrassen en woningen. Ik ben blij dat we hebben doorgezet, net zoals met het Mijwaterproject, waarin aanvankelijk ook weinig vertrouwen bestond. Wat dat is? Een duurzame energievoorziening, een eeuwigdurend systeem. Water uit het mijngangstelsel wordt opgepompt en gebruikt voor koeling dan wel verwarming. Inmiddels zijn zes grote ondernemingen klant en dit unieke circulatiesysteem zal ook in het Maankwartier worden toegepast.’

› Zo komt er toch nog iets goeds uit de gesloten mijnen.

‘En zo investeren wij tegen de gangbare stroom in ook in cultuur. De Heerlenaar is nuchter en romantisch. In de tijd van de mijnen had je overal patronaatsgebouwen, het sociaal-culturele leven bloeide, er werd van alles georganiseerd. Je moet weten waar een stad vandaan komt, je moet weten waar de wortels liggen, alleen dan bereik je wat.’ •

tekst Robin Bruinsma
foto's Marjan van Herpen

> THEATER DE MOED

Op 9 februari verandert de grote vergaderzaal van het partijbureau in Amersfoort in Theater De Moed. Het gevarieerde programma maakt een zondagmiddag in Theater De Moed tot een niet te vergeten belevenis die je nergens anders kan meemaken.

Speciaal voor SP-leden plus één
introducé

De voorstelling duurt van 14.00 uur
tot 16.30 uur

Zaal open 13.30 uur

Entree: € 5,- per persoon

Reservering: SPnet.nl

Merals Harem

Aan het hoofd de Ottomaanse schone Meral Polat, daaromheen haar harem. Samengekomen om muziek te maken die ons meeneemt van een oud paleis in Budapest, via verdorde landweggetjes in Toscane naar het Nederland van nu. In *Merals Harem* komen verschillende werelden bij elkaar, maar de harten van de musici kloppen voor hetzelfde: warmbloedige, dramatische, gevoelige, krachtige muziek.

Meral Polat – zang

Beppe Costa – zang, mandoline

Reint van den Brink – gitaar

Remco Sietsema – accordeon

Peter Sambros – bas

Ian Rijksen – drums

Drie generaties

Als moeder Ingrid met haar dochter Mira naar de Ladies Night gaat, blijven vader Henk en zijn zoon Sander gezellig bij oma Janny. Nou, gezellig...

Henk is een afgekeurde bouwvakker, zijn zoon Sander zit bij het toneel en oma Janny was in haar werkzame leven verpleegster. Het gaat al snel over politiek en de beurt is aan Sander om daar een raadsel over op te geven. Wie verliest moet koffie zetten. Een hoorspel waar je je ogen bij uitkijkt.

Met Nelly Frijda als Janny, Bob Fosko als Henk en Steyn de Leeuwe in de rol van Sander.

Mensheid zij geprezen

Een eerbetoon aan de mens, zijn succesverhalen, mislukkingen en misdaden. In een prachtige tekst van Arnon Grunberg, vlijmscherp en vol humor, neemt een man het op voor zijn eigen soort. Acteur Sabri Saad El Hamus, bekend van theater en tv (onder andere Levenslied, Lijn 32 en Pizza Maffia) vertolkt deze man op indrukwekkende wijze en sleept de toeschouwer mee in zijn even liefdevolle als nietsontziende pleidooi voor de mens.

Meral Polat

Bob Fosko

Sabri Saad El Hamus

> PAPIEREN BURGERS EN ZAKKENVULLERS

Door de terugloop van het aantal inwoners in Sluis loopt vanaf de gemeenteraadsverkiezingen ook het loon van de gemeentebestuurders terug. Reden voor burgemeester en wethouders om de provincie te vragen of Sluis *op papier* nog wel een gemeente met meer dan 24.000 inwoners mag blijven. De kersverse SP-afdeling Sluis noemt het voorstel pure zakkenvullerij en ziet de loonsverlaging juist als een stap in de goede richting.

'Voldoende geschoolde SP'ers voorhanden'

Sinds november heeft Sluis een eigen SP-afdeling, en de lokale SP'ers staan te

foto SP Sluis

popelen om vanaf maart ook in de gemeenteraad te kunnen pleiten voor verlaging van de inkomens van bestuurders. Afdelingsvoorzitter Rudy Eversdijk: 'De wethouders zouden beter hun tijd kunnen besteden aan het terugdringen van de armoede, in plaats van zich druk te maken

over hun eigen riante salaris.' De gemeente vreest dat door de loonsverlaging potentieel goede bestuurders niet meer geïnteresseerd zullen zijn. Eversdijk is hier niet van onder de indruk: 'Er zijn voldoende geschoolde SP'ers voorhanden om de opvallende plaatsen op te vullen.'

> GOUDEN TOMAAT VOOR PAUL PETERS

foto Jan Raaimakers

Paul Peters en Jan Marijnissen tijdens de uitreiking van de Gouden Tomaat.

Tijdens het Mandela-Festival in Oss heeft partijvoorzitter Jan Marijnissen de Gouden Tomaat – de hoogste onderscheiding binnen de SP – uitgereikt aan Paul Peters. Marijnissen: 'Paul Peters heeft zoveel voor de Osse gemeenschap betekend, als organisatieman en voorzitter van de SP-afdeling, als raadslid en als fractievoorzitter. Hij heeft bovendien een onmisbare

bijdrage geleverd aan de professionalisering van de landelijke SP door zijn organisatietalent, zijn creativiteit en zijn vermogen mensen te inspireren en te binden. Daarom dit eerbetoon aan de man waarmee ik – samen met zoveel anderen – nu al meer dan veertig jaar zeer nauw heb mogen samenwerken, een goed en fijn mens!'

> 'EUROPEES PARLEMENT, OPEN UP!'

Samen met onder andere de Verenigde Naties en Transparency International heeft SP-Europarlementariër Dennis de Jong een bijeenkomst in het Europees Parlement georganiseerd over corruptiebestrijding. Tijdens die bijeenkomst was er ook kritiek op het parlement zelf. De Jong: 'Het Europees Parlement claimt als volksvertegenwoordiging een open instelling te zijn, maar dat valt in de praktijk vies tegen.'

Vrijwillig lobbyregister

Een voorbeeld van de achterkamertjespolitiek binnen het Europees Parlement zijn volgens De Jong de onderhandelingen over verbetering van het transparantieregister voor lobbyisten. De Jong: 'Naar verluidt, gaan die onderhandelingen niet goed en blijft het register gebaseerd op pure vrijwilligheid. Lobbyisten die er geen zin in hebben, registreren zich gewoon niet en hebben desondanks toegang tot alle Europese instellingen. De leden van het

Bureau van het EP, zeg maar het presidium, voeren de onderhandelingen hierover namens het parlement. Maar zij houden de vergaderstukken hierover geheim, zelfs voor hun mede-parlementariërs.'

'Geheim doen'

Het is voor De Jong wrang dat er over een onderwerp als transparantie zo geheim gedaan kan worden. 'Maar zo gaat het vaker hier. Het Bureau heb ik al eerder de *black box* van het parlement genoemd. Daar wordt over van alles beslist, van huisvesting tot onkostenvergoedingen, maar je krijgt er als Europarlementariër geen grip op. Laat staan dat de burgers er iets over horen.' Het Europees Parlement moet volgens De Jong de deuren en luiken daarom eens echt opengooien. 'Wees niet bang voor de media en de burgers. Als je niets te verbergen hebt, dan hoeft je ook niets te vrezen. Dus Europees Parlement, Open Up!'

ANDRÉ KROUWEL (politicoloog aan de VU en wetenschappelijk directeur van Kieskompas) onderzocht of raadsleden dezelfde onderwerpen belangrijk vinden als de mensen die op ze gestemd hebben. Zijn conclusie: **SP-raadsleden vertegenwoordigen hun achterban het beste.**

sp.nl/9zhwxh

IN STUDIO SP spreekt partijvoorzitter Jan Marijnissen met SP-Tweede Kamerlid Saded Karabulut over de **participatiewet**, toegenomen armoede en kinderbijslag. Karabulut: 'De plannen van Klijnsma leiden tot **werkloosheid en uitsluiting.**'

sp.nl/9zho48

> SP 100% SOCIAAL

Het partijbestuur heeft de leus en de poster voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 vastgesteld. Gekozen is voor: 'SP 100% SOCIAAL'. Emile Roemer: 'Het sociale karakter van onze partij, onze analyses en standpunten maken onze partij uniek in vergelijking met de andere partijen. Het is goed de mensen eenduidig en helder te laten weten wat ze krijgen wanneer ze besluiten SP te stemmen op 19 maart: sociale politiek in de steden, het land en in Europa – sociaal in de zorg en het onderwijs, sociaal in de buitenlandse politiek, sociaal als het gaat om inkomen en vermogen, sociaal voor jongeren en ouderen, sociaal op het werk, overal en altijd.'

> 'LEENSTELSEL OPNIEUW UITGESTELD'

foto: Samder van Oorspronk

Studenten, scholieren én ouders spreken zich op foto's uit tegen het leenstelsel.

Het plan van minister Bussemaker om de basisbeurs voor masterstudenten af te schaffen en te vervangen door een leenstelsel is opnieuw uitgesteld omdat hier in de Tweede Kamer geen meerderheid

voor is. Ook de plannen voor een korting op de ov-studentenkaart en het hogere collegegeld voor zogenaamde topstudies worden uitgesteld.

'Schuld van gemiddeld 35.000 euro'

Voorafgaande aan het Kamerdebat voerde ROOD nog actie door foto's te tonen van scholieren en studenten die zich uitspreken voor studiefinanciering en tegen het schuldenstelsel dat PvdA en VVD in willen voeren. ROOD-voorzitter Lieke Smits: 'Het uitstel is een mooi succes. En natuurlijk zal ROOD verder blijven knokken voor afstel van het schuldenstelsel. Studenten bouwen zonder studiefinanciering en ov-kaart al gauw een schuld van gemiddeld 35.000 euro op. Dit ontmoedigt leergierige jongeren om verder te leren terwijl dit juist in het belang van hun eigen toekomst en in het belang van de hele samenleving is.'

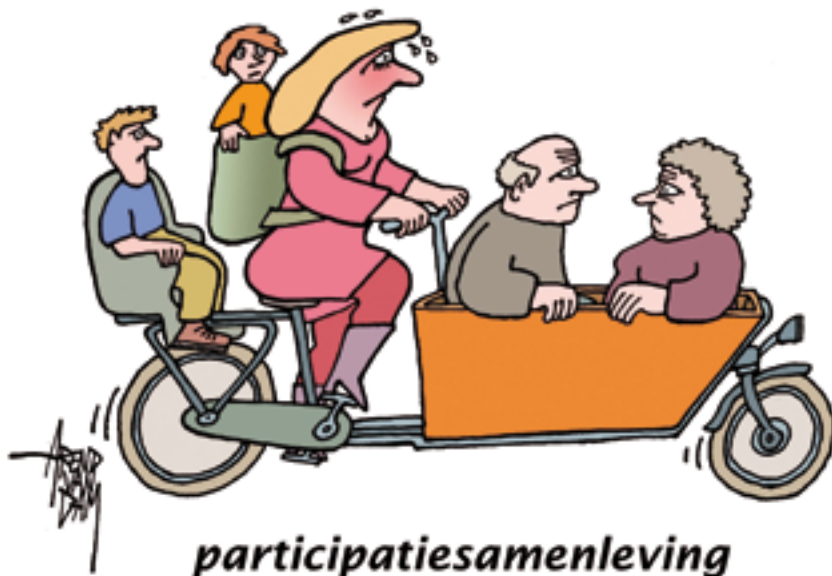
> FASHION REBELS

SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen heeft samen met ROOD en andere *Fashion Rebels* de 'vuile was' van kledingmerk Mexx buiten gehangen. De *Fashion Rebels* – een samenwerkingsverband van onder meer politieke jongerenorganisaties en vakbonden – vragen aandacht voor een veilige werkplek en een leefbaar loon voor de werknemers in kledingfabrieken. Ook

andere winkelketens die geen oog hebben voor maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen hun borst natmaken voor de ludieke acties van de *Fashion Rebels*.

sp.nl/9zhwz2

Deze tekening van Arend van Dam is door de bezoekers van www.sp.nl verkozen tot SPot-prent van het jaar met 21,6 procent van de stemmen. In totaal stonden het afgelopen jaar zo'n 200 cartoons op de website van de SP. Een verheugde Van Dam: 'Deze cartoon kwam *out of the blue* bij me op, toen iedereen het had over de participatiesamenleving. Ik wilde de pijnpunten laten zien in een snel beeld.'

> 'STOMPZINNIGE KARWEITJES'

'Mensen in de bijstand worden nu door de gemeente Amsterdam verplicht stompzinnige karweitjes te doen zoals nietjes uit rapporten halen. Die karweitjes brengen ze geen stap dichterbij een echte baan.' Tot die conclusie komt het Amsterdamse SP-raadslid Maureen van der Pligt op basis van een artikel in de Volkskrant. Van der Pligt: 'Zorg gewoon dat deze mensen met goede begeleiding en een eerlijk loon werk gaan doen wat heel Amsterdam belangrijk vindt: klassenassistent, verkeersregelaar of huiswerkbegeleider.'

Het artikel in de Volkskrant:
sp.nl/9zhwx

> PRIVATISERING AFVALVERWERKING

De SP-fractie Drenthe heeft vragen gesteld over de verkoop van afvalverwerkingsbedrijf Attero aan een private equityfonds voor 170 miljoen euro. De aandeelhouders – zes provincies en 116 gemeenten – moeten nog instemmen. Philip Oosterlaak, SP-fractievoorzitter in Drenthe: 'De afvalverwerking door Attero in Wijster speelt een grote rol in de provinciale ambities op het gebied van duurzaamheid. Er wordt gerecycled, stroom opgewekt en groengas geproduceerd. Dat willen we graag zou houden. Wij denken dat het niet slim is om de afvalverwerking te privatiseren. Winst maken komt dan vaak op de eerste plaats, ten koste van werkgelegenheid en duurzaamheid.'

foto: SP Amsterdam

De SP in Amsterdam waarschuwt bezoekers van de ING-bank voor zakkenvullers.

'FRONTALE AANVAL OP DE DEMOCRATIE'

Dennis de Jong: 'Straks zijn werknemers niet zeker meer van hun rechten.'

Europa onderhandelt met de Verenigde Staten over een handels- en investeringsverdrag. De geheime besprekingen gaan over verregaande harmonisatie-afspraken, oftewel afspraken over nog meer Brusselse en nu ook nog Washingtonse bemoeienis met onze wetten. SP-Europarlementariër Dennis de Jong noemt deze ontwikkeling gevaarlijk. In de Tweede Kamer steunt de SP een onderzoek naar de gevolgen.

DUITSLAND HEEFT BESLOTEN om acht kernreactoren te sluiten na de ramp in Fukushima. Een niet onomstreden besluit, maar met veel steun van politieke partijen en de Duitse bevolking. Een politiek besluit dus, om te stoppen met kernenergie. Energiebedrijf Vattenfall kwam echter in opstand en eiste honderden miljoenen euro schadevergoeding vanwege misgelopen winst in de toekomst. Op dit moment onderhandelen Europa en de VS over een verdrag waarin dit soort claims zou worden afgehandeld in speciale arbitragecommissies achter gesloten deuren, buiten de rechterlijke macht van het land om. Nog niet duidelijk is hoe die commissies zullen worden samengesteld, maar de grote bedrijven zullen daar zeker

invloed op willen en kunnen uitoefenen. Hierdoor krijgen zij nog meer mogelijkheden om democratisch genomen besluiten terug te draaien.

Klinkt ongelooflijk? Als we niks doen, wordt dit slechts één van de manieren waarop democratische en sociale rechten worden ondergraven door het handels- en investeringsverdrag, stelt SP-Europarlementariër Dennis de Jong. 'Te weinig mensen weten nu nog van de enorme consequenties van dit verdrag. Al jaren verzetten we ons tegen de doorgesloten Europese bemoeienis met zaken die we beter zelf kunnen regelen. Daar komt nu misschien ook Amerikaanse bemoeienis bij. Achter de schermen wordt

namelijk onder het mom van een vrij-handelsverdrag gewerkt aan een verdrag waarmee de Europese interne markt wordt uitgebreid met Amerika. Dat betekent dat op allerlei terreinen niet alleen Brussel maar ook Washington gaat bepalen hoe onze wetgeving eruit gaat zien. Dit gaat dus veel verder dan een gewoon handelsverdrag.'

Ondermijning sociale rechten

Sociale rechten staan op het spel, volgens De Jong: 'Of het nu gaat om het consumentenbeleid, rechten van werknemers, het milieu-beleid of voedselveiligheid, in de toekomst moet alles met Amerika worden afgestemd. De Europese interne markt heeft al geleid tot ondermijning van sociale rechten: het stakingsrecht en de werking van cao's wordt bij vestigingen van bedrijven uit andere lidstaten beperkt. Samen met de vakbeweging verzetten we ons hiertegen, maar tot nu toe worden de regels niet aangepast. Straks krijgen ook Amerikaanse bedrijven het recht om zich op 'vrijheid van vestiging' te beroepen en zijn werknemers ook bij deze bedrijven niet zeker meer van hun rechten.'

De Tweede Kamer besloot in december tot een onderzoek naar de gevolgen van het vrijhandelsverdrag, zodat duidelijk wordt waar we straks ja of nee tegen zeggen. SP-Kamerlid Jasper van Dijk: 'Het verdrag tussen de VS en de EU is al een frontale aanval op de democratie genoemd. Met het verdrag kunnen multinationals – buiten de gewone rechtspraak om – claims indienen bij landen over winst die zij in de toekomst zouden mislopen. Veel gekker moet het niet worden.'

'Samen een vuist maken'

De Jong ziet nog goede mogelijkheden om het tegen te houden: 'De volgende onderhandelingsronde hebben ze heel geniepig pas in oktober gepland. Zo hopen ze dat het geen onderwerp voor de aankomende Europese verkiezingen wordt. Maar dit is nu juist het soort dingen waar het Europees Parlement over gaat. Zowel het Europarlement als de Tweede Kamer hebben de kans om 'nee' te zeggen hiertegen. We moeten dus met iedereen die een hart heeft voor sociale en democratische rechten een vuist maken.' ●

tekst Diederik Olders
foto Suzanne van de Kerk

Jan Marijnissen in 1990 met Nelson Mandela.

NELSON MANDELA

Op 11 februari 1990 zaten miljoenen mensen wereldwijd aan de televisie gekluisterd, toen de beroemdste gevangene van de wereld zijn cel verliet en onze huiskamers binnenkwam. Zijn vrijlating betekende het begin van de bevrijding van Zuid-Afrika van het ondraaglijke juk van de apartheid, een Nederlands woord voor een schandelijk stelsel van genadeloze onderdrukking op basis van huidskleur.

DIE DAG MOCHTEN we voor het eerst het geheim gehouden gezicht zien van Nelson Mandela, toen 72 jaar oud, na 27 jaar gezichtsloos opgesloten te zijn geweest door het barbaarse Zuid-Afrikaanse apartheidregime. Bijna

drie decennia leven in een cel van twee bij twee meter laat zijn sporen na. Mandela's lijf was stram, zijn haren grijs. Maar zijn gezicht betoverde. Vriendelijk lachend liet Nelson Mandela de wereld zien dat het goede het

slechte overwonnen had. Deze man was zo lang gevangen geweest maar nooit gebroken. Hij had zijn onderdrukkers onderuitgehaald.

Mandela's vrijlating was ook het gevolg van wereldwijde solidariteit. Overal hadden mensen zich ingezet om hem en zijn land vrij te krijgen. 'Free Nelson Mandela', zongen ze, riepen ze, eisten ze, vanaf de eerste dag dat hij in de gevangenis verdween. Vaak tegen de verdrukking in. Lang, veel te lang, had het schandelijke apartheidsregime kunnen rekenen op stilzwijgende of zelfs openlijke steun van rijke westerse landen, die zakendoen boven mensenrechten stelden. Nog in de jaren tachtig noemde de minister-president van Groot-Brittannië, Margaret Thatcher, het ANC een terroristische organisatie – en nota bene pas in 2008 werd Mandela door de Verenigde Staten van de lijst met 'terroris-meverdachten' verwijderd. Ook in Nederland hadden velen lange tijd geweigerd zich volmondig achter de eis tot vrijlating van Mandela en afschaffing van de apartheid te scharen.

Maar Nederland kende ook veel vasthoudend verzet tegen de afschuwelijke apartheid. Het Comité Zuidelijk Afrika, de Anti-Apartheidsbeweging Nederland, Kairos, de Boycot Outspan actie. Linkse politieke partijen – waaronder ook onze partij, die zich vanaf haar oprichting tot aan de vrijlating van Mandela en daarna inzette voor een vrij en democratisch Zuid-Afrika. In de jaren zeventig met duizenden protestkaarten naar blanke Zuid-Afrikanen. En in de jaren tachtig met indrukwekkende inzamelingsacties voor het Afrikaans Nationaal Congres en spetterende Mandela-benefietconcerten.

Daarom werden we als SP ook uitgenodigd bij de eerste internationale solidariteitsconferentie op Zuid-Afrikaanse bodem van het ANC, in 1993. Tiny Kox en ik mochten onze partij vertegenwoordigen, te midden van andere mensen uit de hele wereld, die hun solidariteit met Mandela en Zuid-Afrika hadden bewezen. Nelson Mandela meldde zich aanvankelijk af voor de conferentie, op

last van zijn doktoren. De kranten schreven verontrustende berichten over zijn gezondheid. Een dag later verscheen hij toch, broos, maar lachend, in een fleurig T-shirt gehuld. Hij stelde ons gerust. 'Doktoren overdrijven altijd. Ik was gewoon een beetje moe.' In de zingende conferentiezaal ('Nkosi sikelele') lachte hij en verklaarde dat niemand zich ongerust hoefde te maken als er berichten over zijn gezondheid verschenen: 'In de gevangenis las ik geregeld in de krant dat ik dood was. Vriendelijker journalisten schreven dat ik slechts stervende was.'

Levend en wel bereikte Mandela wereldwijde supersterstatus. Hij werd beloond met de Nobelprijs, verkozen tot president van Zuid-Afrika en zijn ANC kreeg de meerderheid van de bevolking achter zich. Na zijn vertrek als president in 1999 bleef Mandela voorbeeld en inspiratiebron voor velen. Wereldwijd zijn straten, pleinen, gebouwen, prijzen - en kinderen! - naar hem vernoemd. Een levende legende, zeg je dan.

En nu, nu melden de media in de hele wereld dat het 95-jarige leven toch ten einde is gekomen. De hele wereld heeft er weet van, de hele wereld rouwt, Zuid-Afrika's burgers voorop. Zo belangrijk is Nelson Mandela voor ons allemaal geworden. Een moderne heilige, een prachtige inspiratiebron, het voorbeeld dat het goede kan overwinnen. En het monumentale menselijke bewijs dat internationale solidariteit een kolossale kracht kan zijn, ook in onze tijd. Voorwaarts, en niet vergeten!

tekst Jan Marijnissen
foto Paul Peters

In 1993 hield Jan Marijnissen een dagboek bij van zijn bezoek aan Zuid-Afrika op uitnodiging van het ANC. Hier te lezen: sp.nl/9zhzy2

EERBETOON AAN MANDELA

Een week en een dag na het overlijden van Mandela, kwamen in Oss meer dan tweehonderd mensen bijeen voor een eerbetoon: de Tribute to Mandela.

De Tribute kwam niet uit de lucht vallen. Al heel vroeg – toen velen het Afrikaanse Nationaal Congres van Nelson Mandela nog 'terroristisch' noemden – steunde de SP de strijd tegen de apartheid in Zuid-Afrika. Zo hielp de SP ANC-vertegenwoordigers in Nederland en België aan fatsoenlijke huisvesting – in een periode dat ANC-kantoren geregeld te maken hadden met gewelddadige aanslagen door de Zuid-Afrikaanse geheime dienst. Opzienbarend was de campagne 'van mens tot mens', eind jaren zeventig. Betrokken burgers uit Nederland stuurden honderdduizenden briefkaarten naar blanke Zuid-Afrikanen. Hun adressen waren eenvoudig in het telefoonboek te vinden – zwarte Zuid-Afrikanen hadden geen telefoon, en meestal niet eens elektriciteit, stromend water of fatsoenlijk sanitair. Met hun brieven uit Nederland gaven de deelnemers aan de actie blijk van hun zorg en verontwaardiging over de genadeloze onderdrukking van de zwarte bevolking. Brieven dus uit het land waarmee veel blanke Zuid-Afrikanen zich historisch en emotioneel verbonden voelden. De Zuid-Afrikaanse geheime dienst organiseerde 'de Schrijf een Hollander-veldtog' (de Schrijf een Hollander-campagne, red.), waarmee het apartheidsbewind de bal terug probeerde te kaatsen, door te wijzen op sociale misstanden hier. Kennelijk was de SP-actie zo effectief dat er tegenactie nodig werd geacht.

In de jaren tachtig en negentig organiseerde de Osse SP samen met muzikanten uit de streek zeven keer op rij festivals om geld in te zamelen voor de strijd tegen apartheid. De festivals waren een groot succes, met een opbrengst van tienduizenden guldens. De mensen die toen aan de wieg stonden van de festivals, tekenden voor de Tribute begin december weer voor de organisatie, waaronder

De foto van Mandela op de voorkant van de Tribune is destijds gemaakt door SP'er Paul Peters. Het werd een van de iconische foto's, die vooral in de Nederlandse en Belgische pers veel gebruikt is.

vervolg op pagina 16

vervolg van pagina 15

SP-gemeenteraadslid Paul Peters. Het was voor hem een bijzondere avond: 'Het was mooi om met de mensen van toen nog een keer iets moois neer te zetten.' Het idee voor de festivals ontstond in de jaren tachtig bij een biertje na een raadsvergadering. 'En de muzikanten uit Oss – er was en is een levendige muziek-scene in Oss – waren meteen enthousiast. Dat ging heel gemakkelijk. Iedereen was trouwens enthousiast. Behalve de festivals in Oss hebben we ook nog een landelijke tour gedaan. Daar deden bands als The Scene en Cuby and the Blizzards aan mee. Iedereen deed het voor het goede doel. Zelfs de zaaleigenaren deden mee. Die doneerden een goed deel van de drankomzet ook aan het ANC. De organisatoren en bandleiden kochten zelf ook toegangskaartjes.'

Mandela zal blijvend een plaatsje krijgen in Oss, aldus Peters: 'In de raad heeft het voorstel van ons, samen met PvdA en GroenLinks, om een plein of straat in Oss naar Mandela te vernoemen, unanieme steun gekregen. Normaal bemoeit de raad zich niet met straatnamen, maar we vonden dit een goede reden om een uitzondering te maken.'

De opbrengst van de avond is, aangevuld door de SP, overgemaakt aan het Kinderfonds van Nelson Mandela. Het fonds heeft laten weten zeer blij te zijn met de grote gift. Op hun website wordt er melding van gemaakt: sp.nl/9zhzz5

En als u toch op die website bent, en u kunt wat missen, zou u het bedrag nog hoger kunnen maken...

foto Paul Peters

foto Rick Peters

foto boven:
250 muzikanten deden mee aan de landelijke Mandelatur in 1990.

foto midden:
de organisatoren van de Tribute, vlnr Hans van Leeuwen, Jan Raaimakers, Wim van Dorst, Paul Peters, Clemens-Jan Langens en Henk van Helvoirt.

foto onder:
de band Vanavond Niet Schat treedt op tijdens de Tribute to Mandela

foto Paul Peters

Zuid-Afrikanen tonen hun respect met bloemen en leuzen. Op het bord vooraan een citaat van Mandela: 'Ik heb gestreden tegen blanke overheersing en ik heb gestreden tegen zwarte overheersing.'

IMPRESSIES UIT ZUID-AFRIKA

'HET VOELDE OF HIJ HET EEUWIG LEVEN BEZAT'

Met de dood van Nelson Mandela is Zuid-Afrika zijn vader des vaderlands en de wereld een boegbeeld van verzoening kwijtgeraakt. Afrika rouwt, maar Mandela's nalatenschap is nog springlevend.

VIJF DECEMBER, PAKJESAVOND. Vanuit Nederland stuurt mijn zus Eveline via WhatsApp vrolijke foto's van mijn neefje en nichtje met Sint en Piet. Vanuit het huis van mijn Zuid-Afrikaanse schoonouders in Paarl, even buiten Kaapstad, stuur ik op mijn beurt foto's van mijn vijf weken oude zoon Aiden James. Hier in het ouderlijk huis van mijn vrouw Ilse schommelt het kwik tegen middernacht nog rond de 25 graden. Het deert Aiden niet. Hij slaapt vredig in zijn ledikantje wanneer er weer een whatsappje binnenkomt, met de tekst: 'Heb je het gehoord? Mandela is overleden.'

Hoewel we er jarenlang rekening mee hebben gehouden, komt het toch aan als een klap. Zwijgend staren Ilse, mijn schoonouders en ik even later naar het tv-scherm in de woonkamer. De foto van Nelson Mandela is geprojecteerd op een Zuid-Afrikaanse vlag. Het volkslied speelt. Ik zal nooit vergeten waar ik was toen ik hét nieuws hoorde. Ik zal nooit kunnen omschrijven hoe ik me voelde. 'Ik kan wel janken', whatsappt mijn zus. Het is alsof de mensheid te horen heeft gekregen dat hun geliefde opa na een lang ziekbed is overleden.

Terwijl we Aiden zijn volgende flesje geven, verwoorden Ilse en ik in kindertaal wat de analytici op de televisie in grote mensentaal vertellen. 'Hij heeft veel voor ons gedaan.' 'Hij heeft voor vrede gezorgd.' 'Dankzij hem mogen papa en mama samen zijn.' Uiteraard weten we dat Aiden er niks van meekrijgt en dat Mandela niet eigenhandig apartheid op de knieën heeft gekregen, maar niemand kan de symbolische rol van Mandela ontkennen; eerst als boegbeeld van de anti-apartheidsstrijd en vervolgens als leider van het nieuwe Zuid-Afrika. Dat symbool is weggefallen. We voelen de behoefte om

hem een eerbetoon te brengen. In Paarl, en eigenlijk in heel Zuid-Afrika, lijkt de Drakenstein-gevangenis me daarvoor de beste plek. Op 11 februari 1990 heeft Mandela hier voor het oog van de wereld zijn *Long Walk to Freedom* voltooid. Met gebalde vuist. Een torenhoog standbeeld voor de gevangenispoort vereeuwigt dit moment (foto rechts). Rondom het beeld ontstaat de dag na het overlijden van Mandela een bescheiden schrijn van bloemen en tekeningen. Een enorme Zuid-Afrikaanse vlag wappert halfstok in het licht van de ondergaande zon. Ilse en ik betuigen onze dankbaarheid in het gastenboek en leggen drie roosjes uit mijn schoonvaders tuin neer. We halen heinneringen op. Aan de keren dat we Mandela, weliswaar op afstand, móchten zien. Aan de rondleiding met mijn familie uit Nederland door zijn vertrek op het gevangensterrein. Zeker op deze plek denk ik vooral terug aan februari 1990, toen ik als elfjarige in Nederland voor de buis gekluisterd zat. Ik herinner me de opwindende van de 'viva' schreeuwende mensenmenigte toen Mandela, een paar uur na zijn vrijlating, in Kaapstad het volk toesprak vanaf het balkon van het oude gemeentehuis.

Op deze plek aan de Grand Parade is een ware bloemenzee verzezen met portretten van 'Madiba' en huldeblijken. Coleen Smith (32), financieel medewerker bij een supermarktketen, heeft op zaterdagochtend een relatief rustig moment uitgekozen om het plein te bezoeken. Ze maakt met haar mobieltje foto's van haar jonge kinderen. 'Dankzij Mandela leven we nu in vrijheid,' vindt Smith. 'Ik mag werken waar ik wil. Mijn kinderen kunnen naar school waar ze willen. We mogen zelf bepalen naar welk strand we gaan.' Ze is optimistisch over de toekomst. 'Onze kinderen zijn al vrij. De nalatenschap van Mandela leeft al voort in hun generatie.' Ze is niet de enige. Uit een opiniepeiling van CNN blijkt dat Afrikanen positiever zijn over hun toekomst dan ooit. Van negenduizend ondervraagden uit negentien Afrikaanse landen, waaronder de helft uit Zuid-Afrika, zegt 65 procent dat ze na de dood van Mandela hun toekomst rooskleuriger zien dan toen hij als president werd gekozen.

Anil Narshi (37) prijst de oud-president vooral om zijn economische bijdrage. 'Hij trok uit alle uithoeken van de wereld investeerders aan', aldus Narshi, belastingadviseur van beroep. Het is mogelijk dat Zuid-Afrika in de aanloop naar de nationale verkiezingen, medio 2014, 'een paar spannende maanden'

beleeft maar Narshi voorziet geen blijvende, nadelige gevolgen. 'Dat blijkt wel uit het feit dat de Zuid-Afrikaanse beurs en de rand stabiel zijn gebleven.' Bovendien: 'We hebben als land al voor hetere vuren gestaan.' Even verderop plaatst de 43-jarige Santos Basso een vlaggetje van de Angolese MPLA-partij bij een portret. 'Mandela was ook van waarde in de vrijheidsstrijd van andere Afrikaanse landen, waaronder Angola', aldus Basso. Hij heeft een broer in Nederland. Ze hebben beiden in 1994 Angola verlaten, toen het land verweekeld was in een burgeroorlog en in Zuid-Afrika Mandela net was ingehuldigd als president. 'Ik weet dat hij oud en ziekelijk was, maar het voelde in zekere zin alsof hij het eeuwige leven bezat', zegt Basso met een brok in de keel. 'Iemand als Mandela mag eigenlijk niet sterven.'

Afrika rouwt, maar Zuid-Afrika heeft al sinds 1999 langzaam kunnen wennen aan een wereld zonder Mandela. Zuid-Afrikanen weten al lang wat *ubuntu* inhoudt. Het betekent zoiets als menselijkheid, maar de

oeroude filosofie komt grotendeels neer op verzoenen. Het diende als inspiratie voor de veel geprezen Waarheids- en Verzoeningscommissie, waar Mandela aanvankelijk weinig voor voelde. Toenmalig aartsbischop Tutu – en ubuntu – wisten Mandela over te halen.

Mandela heeft Zuid-Afrika er op beslissende momenten 'doorheen geslept', maar hij laat geen volk in verwarring achter. De mensen verzoenen zich dagelijks met elkaar op het werk, het schoolplein en op straat. Er zijn nog genoeg uitdagingen over, met name de strijd tegen de armoede en corruptie. Ook is het apartheidsdenken niet volledig uitgewist; maar waar ter wereld is racisme wel voltooid verleden tijd?

Aiden kan vredig verder slapen. Hij groeit op in een land waar begrippen als verzoening, vergevingsgezindheid en tolerantie evenzeer worden gekoesterd als de man die ze het best heeft uitgedragen. ●

tekst en foto's Ronald Kennedy

ROOIE REUZEN

Wie wordt de Rooie Reus van 2014? Zie hier de kanshebbers – in willekeurige volgorde – en maak uw keuze!

In februari wordt tijdens het twintigste SP-Congres de Rooie Reusprijs uitgereikt. Uit de inzendingen die zijn binnengekomen naar aanleiding van de oproep in de vorige Tribune maakte de jury, bestaande uit Hans van Hooft sr., Tiny Kox, Remi Poppe, Lieke Smits en Tonnie Wouters, een selectie. Deze top vijf vindt u via deze pagina's.

[Stemmen kan op de ledenwebsite SPnet.nl](http://SPnet.nl)

ANNEMIEK KAMPHUIS

DE STILLE KRACHT

VIJF MAANDEN LANG duurden de acties en de impact was enorm. Niet alleen in de Achterhoek, maar in heel Nederland. Aanleiding was dat thuiszorgorganisatie Sensire afgelopen zomer bekend maakte dat 1100 medewerkers op straat zouden komen te staan. Het sociaal plan hoefde alleen nog maar 'even' geaccordeerd te worden...

Het was Annemiek Kamphuis van de SP-afdeling Oude IJsselstreek die toen aan alle alarmbellen trok die er te vinden waren. De vakbonden, de gemeente, de media, Den Haag, de talloze werkers van de thuiszorg; iedereen trok ze aan de haren erbij om de aangekondigde ramp af te wenden. Kamphuis' boodschap was simpel en duidelijk: weg met dat sociaal plan, want er is werk zat! Immers, een ander zorgbedrijf stond al in de startblokken om de ontslagen thuiszorgmedewerksters over te nemen en ze voor een grijpstuiver hetzelfde werk te laten doen.

Er volgden talloze acties samen met de mensen van de thuiszorg en de vakbonden, waaronder bezettingen, demonstraties en een 'veldtocht' naar de Tweede Kamer. Uiteindelijk was daar het succes. In november werd bekend dat de vaste zorgmedewerkers overgenomen worden door twee andere zorgorganisaties. Met behoud van arbeidsvoorwaarden en rechten welteverstaan. Volgens Maurits Gemmink, voorzitter van de SP Oude IJsselstreek, was Annemiek Kamphuis de stille kracht achter het succes. 'Zij geniet heel veel vertrouwen onder de thuiszorgmedewerkers en wist er enorm

Annemiek, hier samen met Lilian Marijnissen, in actie voor de thuiszorg.

veel te mobiliseren. Daarbij trad ze nooit zelf op de voorgrond, ze deed haar werk vooral achter de schermen. Zo opereert ze trouwens ook als organisatiesecretaris van onze

afdeling. Ze staat altijd voor iedereen klaar. En dat terwijl ze ook nog haar gezin en haar werk heeft. Wij zijn enorm trots op haar', aldus Gemmink.

PAUL PETERS

DE ZACHTE HAND VAN 'POLLEKE'

OOIT WEL EENS afgevraagd hoe het komt dat SP-congressen altijd zo strak, professioneel en gestroomlijnd verlopen? De man die dat ter plekke allemaal aanstuurt zie je bijna niet op zo'n dag. Af en toe duikt hij even op aan de zijkant van de zaal, zwijgzaam en kalm, met zo'n hoofdtelefoon met microfoon. En dan is ie weer verdwenen. Dat is Paul Peters. Hij organiseert met weinig woorden, regelt onzichtbaar en op de een of andere manier valt altijd alles gladjes op z'n plaats. En niet alleen de congressen. Ook verkiezingsavonden, Osse cultuurmanifestaties en politieke cafés, het SP-hardloopteam bij de Rotterdamse Marathon en de jaarlijkse Tribuneloop organiseert hij op zijn zachte, innemende manier. Ook bij de realisatie van

Dankzij Paul loopt alles op rolletjes.

SP-hoofdkantoor De Moed in Amersfoort was hij een van de drijvende krachten. En dan door de jaren heen ook nog raadslid in Oss, afdelingsvoorzitter, fractievoorzitter, vaste fotograaf van de Tribune, regisseur van Radio Tomaat en wat al niet meer. Niet voor niets ontving Paul Peters – door veel collega's in Amersfoort wordt hij liefkozend 'Polleke' genoemd – in december tijdens de Mandela Tribute in Oss al een andere SP-onderscheiding: de Gouden Tomaat. Terwijl hij hem het kleinood opspeldde zei Jan Marijnissen: 'Een eerbetoon aan de man waarmee ik – samen met zoveel anderen – nu al meer dan veertig jaar zeer nauw heb mogen samenwerken; een goed en fijn mens!'

foto Archief SP

MARCEL VAN DEN BERG EN MEMET SARI

DE KLOKKENLUIDERS

SOMMIGE DINGEN ZIJN zó onvoorstelbaar en zo erg, dat je de krant, computer of smartphone waarmee ze tot je komen het liefst dwars door de voorruit naar buiten zou willen smijten. Wat Marcel van den Berg en Memet Sari hebben meegemaakt, is zo'n geval. In het najaar van 2011 werden vuilnismen Van den Berg en onderhoudsmonteur Sari door hun collega's op handen gedragen, omdat het ze samen met de SP-fractie in Leiden was gelukt om de privatisering van het Leidse Stedelijk Beheer van tafel te krijgen. De fabel dat privatisering goedkoper zou zijn, haalden ze op basis van eigen onderzoek onderuit en bovendien kwam een aantal misstanden bij de dienst aan het licht. Een aantal leidinggevenden werd op non-actief gezet en het belangrijkste werd eveneens bereikt: driehonderd mensen behielden hun ambtenaren-cao.

Maar een half jaar later volgt de eerste klap in hun gezicht. Van den Berg en Sari worden geschorst. Weer een half jaar later de mokerslag: strafontslag. Daaraan ten grondslag lag een rapport waarin genoemde leidinggevenden compleet los mochten gaan over het tweetal en hen onder meer van intimidatie en bedreigingen beschuldigden. Een botte wraakactie? Feit is dat Van den Berg en Sari sindsdien thuis zitten, financieel en mentaal geruïneerd, kapot gemaakt. Dat is het lot van mensen die eerder door de gemeente als

Marcel en Memet, helden van de werkvloer.

helden op het schild waren gehesen. Dat is blijkbaar je lot in Nederland als je voor het belang van je collega's opkomt, misstanden blootlegt en je met succes verzet tegen privatisering van een publieke dienst. Julian van der Kraats trok als SP-raadslid in Leiden veelal samen met de klokkenluiders op. Hij vindt het niet alleen goed, maar ook heel belangrijk dat Memet Sari en Marcel

van den Berg genomineerd zijn voor de Rooie Reus-prijs. Van der Kraats: 'Jarenlang waren zij de woordvoerders van de werkvloer. Dankzij hen is er een verbeterplan gekomen en betere bedrijfsvoering bij het Leids Stedelijk Beheer en is de privatisering voorkomen. En kijk naar hun huidige situatie, zij kunnen nu elke steun gebruiken.'

foto Sander Zwart

JAN DE WIT

HET MEEST GELIEFDE KAMERLID

foto Sander van Oorspronk

BIJ DE NOMINATIE van Jan de Wit is de vraag 'Waarom?' eigenlijk niet aan de orde. Zijn staat van dienst zou eerder de vraag oproepen: 'Waarom niet?' Alles waar Jan mee begon werd groot en succesvol. In 1982 was hij het eerste SP-raadslid

in Heerlen; zestien jaar later werd de SP voor het eerst de grootste partij in die stad. Met Jan als een van de drijvende krachten ontwikkelde de afdeling Heerlen zich tot een van de grootste SP-afdelingen van Nederland.

Jan was een strijdmakker van de échte Rooie Reus.

Van 1995 tot 1998 zat de voormalig advocaat als eerste SP'er in de Eerste Kamer, daarna werd de Tweede Kamer zijn werkterrein, waar hij nu een van de langst zittende Kamerleden is. Bekendheid verwierf hij met de commissie die zijn naam droeg: de parlementaire enquêtecommissie-De Wit deed onderzoek naar het ontstaan van de kredietcrisis en de crisismaatregelen die de Nederlandse overheid nam in de cruciale periode tussen september 2008 en januari 2009.

Ook stond hij aan de wieg van het Aktiekomitee Ereschuld Mijnwerkers, dat na jarenlange strijd tientallen miljoenen gulden wist af te dwingen als schadeloosstelling voor de ex-mijnwerkers die in hun werkzame leven stoflongen hebben opgelopen. Het is nauwelijks een gewaagde stelling dat Jan de Wit van alle SP-Kamerleden de meest geliefde is. En ook bijzonder: hij is de enige van de genomineerden die zich een oude strijdmakker van de échte Rooie Reus Dirk de Vroome mag noemen!

THEO WEENINK

'EEN THEO VOOR IEDERE AFDELING'

OVER STRIJDMAKERS gesproken. Theo Weenink vormde samen met Emile Roemer vele jaren de spil van de SP in Boxmeer. Halverwege de jaren zeventig begon Weenink met het opbouwen van de afdeling in die Oost-Brabantse plaats. Roemer sloot zich niet veel later bij hem aan en in 1994 nam het tweetal de eerste twee raadszetels in. En nu, twintig jaar later, heeft Weenink zijn afscheid van de gemeenteraad aangekondigd. Naar eigen zeggen niet om het wat rustiger aan te gaan doen. Nee, om nóg meer tijd vrij te kunnen maken om de wijken in te gaan. 'Dat is nou het mooie van Theo', zegt Emile Roemer. 'Vijfendertig jaar lang hamerde hij erop dat we de wijken in moesten gaan, actie moesten voeren en mensen moesten mobiliseren. Om het geluid van de straat in de raad te laten horen. Of hij nou afdelingsvoorzitter of raadslid was; altijd was hij het

verbindende element tussen afdeling, fractie en wethouder. Door dik en dun. Daarnaast heeft hij ontzettend veel mensen met individuele problemen geholpen.'

Wie met Weenink te maken heeft gehad weet het: bij Theo kan er altijd een lach van af, zijn humeur en zijn energie lijken onaantastbaar. Een voorbeeld. Toen de bus vol SP'ers na de toch wel wat teleurstellende verkiezingsavond in september 2012 midden in de nacht van Den Haag naar Boxmeer terugkeerde, wandelde Theo zorgzaam door het gangpad om met iedereen een praatje te maken. Waarna de ietwat bedompte sfeer in de bus toch weer omsloeg. 'Elke afdeling zou zich een Theo wensen', zegt Emile Roemer. ●

tekst Rob Janssen

foto Erik van 't Hullemaer

Theo heeft nu nog meer tijd om de wijken in te gaan.

HOE IS HET MET...?

In een jaar tijd komen er in de Tribune veel verhalen langs. Die na publicatie nog niet afgelopen zijn. Regelmatig vragen lezers ons: hoe is dat verdergegaan? Daarom een update van enkele verhalen van 2013.

Kijk op www.sp.nl/nieuws/tribune voor alle oorspronkelijke verhalen

Januari

Asielzoekers in de Vluchtkerk

Uitgeprocedeerde asielzoekers in de Vluchtkerk in Amsterdam brachten de feestdagen door in een tochtige en vochtige betonkolos. Wij Zijn Hier. Zo heet het collectief van een groep asielzoekers die ons land uit moeten, maar dat vanwege de situatie in hun landen niet kunnen. Waar zijn ze nu? Nadat de 159 mensen een gekraakt kantoorpand aan de Weteringschans in Amsterdam op last van burgemeester Van der Laan moesten verlaten, hebben 100 van hen in december tijdelijk onderdak gevonden in het voormalige Huis van Bewaring aan de Havenstraat. Daar mogen ze een halfjaar blijven. In de komende maanden wordt gewerkt aan individuele oplossingen, met terugkeer als doel. De gemeente Amsterdam zal de bevindingen bespreken met het ministerie van Veiligheid en Justitie en betrokken organisaties. De asielzoekers mogen zich vrij in de stad bewegen. Bezoek is toegestaan, van detentie is geen sprake. Bed, brood en bad, daar hebben ze na aanvankelijke twijfels voor gekozen. Ze worden begeleid door professionele hulpverleners en vrijwilligers. En de overige 59 'vluchtkerkers' dan? En degenen die zich in een later stadium meldden? Wie het weet, mag het zeggen. Vermoedelijk zwerven ze over straat of hebben ze bij kennissen en sympathisanten een dak boven het hoofd gevonden.

Februari

'Schoolvoorbeelden'

ROOD Rotterdam publiceerde vorig jaar een rapport met de titel 'Zat van Zadkine' over de situatie bij ROC Zadkine. Talrijk waren de tekortkomingen bij Zadkine, zoals een tekort aan docenten en lokalen, flinke geldbedragen die studenten ineens moeten betalen om aan toetsen te kunnen deelnemen, leerstof afkomstig van de basisschool en toiletten waar een varken zijn neus voor zou ophalen. De nodige acties leidden ertoe dat de directie verbetering beloofde. In

december nam ROOD opnieuw poolshoogte. Het werd een teleurstelling: het regende onder de leerlingen nog steeds klachten. Een kleine greep: zich niet geholpen voelen door docenten, klachten over plotselinge roosterwijzigingen, losse stencils in plaats van boeken, liften die niet werken en nog veel meer.

Maart

Venrayse nachtapotheek

De nachtapotheek in Venray zou per 1 maart sluiten, dus organiseerde de lokale SP-afdeling een nachtwake. De apothekers en zorgverzekeraars gingen opnieuw om tafel en de nachtapotheek bleef nog twee weken open. Ronald van Hal van SP Venray: 'Maar uitstel is geen afstel, dus haalden we in een week tijd ruim 750 handtekeningen op.' De sluiting werd uitgesteld tot 1 juli, vervolgens tot 1 januari. Van Hal: 'En inmiddels is het januari en is de nachtapotheek nog steeds open! Mede vanwege de constante politieke druk, blijft de nachtapotheek nu in ieder geval open tot de landelijke richtlijnen voor de spreiding van nachtapotheken duidelijk zijn.'

Maart

Daklozenkok in Breda

We ontvingen veel boze reacties op het wegsturen van Rahal Lamlih, die voor Bredase daklozen kookt en werd weggestuurd door de politie en de VVD-wethouder. Het Bredase SP-raadslid Maurice Spapens sprong voor hem in de bres, en uiteindelijk is er een oplossing gekomen. Doordeweeks kookt hij vrijwillig in het Annahuis, waar veel daklozen komen, en 's zaterdags staat hij als vanouds buiten. Lamlih bedankt de SP voor de steun.

April

Verbod op smalende godslastering

De Eerste Kamer heeft begin december ingestemd met het schrappen van artikel 147, het verbod op smalende godslastering, uit het Wetboek van Strafrecht. Mede-initiatiefnemer SP-Tweede Kamerlid Jan de Wit is verheugd: 'Het maatschappelijk debat moet fatsoenlijk gevoerd worden. Maar argumen-

Vlnr: Daklozenkok Rahal Lamlih, het tweede Vlaardings

ten moeten we met argumenten bestrijden. Fatsoen dwing je niet af met wetsartikelen. De artikelen die iedereen in gelijke mate bescherming bieden tegen discriminatie, belediging, en haat zaaien, blijven gewoon bestaan. Het schrappen van artikel 147 is een juiste stap, het leidt tot meer duidelijkheid over de grenzen aan de vrijheid van meningsuiting.'

April

Leidse klokkenluiders

Behalve dat ze genomineerd zijn voor de Rooie Reus (zie elders in deze Tribune), is er weinig goed nieuws voor de Leidse klokkenluiders Marcel van den Berg en Memet Sari. De rechter heeft hun ontslag bevestigd; hun advocaat is onlangs onverwacht overleden. Een advocaat van de FNV neemt hun zaak over; op dit verhaal zullen we zeker nog terugkomen.

April

Vlaardings Volksbos

Het protest tegen de aanleg van de Blankenburgtunnel als overbodige verbinding tussen de A15 en A20 gaat door. Remi Poppe, voorzitter van Groeiend Verzet: 'Op 30 april 2013 hebben we bij het eerder al door 800 bewoners aangeplante tweede Volksbos een majestueuze Koningslinde aangeplant 30 april ter gelegenheid van de inhuldiging van koning Willem-Alexander. Op de plaquette staat dat een koningslinde wel honderd jaar meegaat en daarom als *Koninklijke Dwarsboom* op het omstreden Blankenburgtunnel-tracé staat. Groeiend Verzet heeft nu plan-

Engelse volksbos in aanplant en Emile Roemer en Henk van Gerven bij het Ruwaard van Puttenziekenhuis.

nen om ook een publieke ‘Volksboomgaard’ aan te planten. Dan kunnen wandelaars in het bedreigde gebied een appeltje voor de dorst plukken in plaats van fijnstof happen.’

Mei ‘Roept u maar’-provincies laten het breed hangen

In mei vorig jaar publiceerde de Tribune onder kop ‘Roept u maar – provincies laten het breed hangen’ een artikel waarin beschreven wordt hoe sommige provincies plotseling met geld gingen smijten, toen bekend werd dat de Rijksoverheid via de Wet Houdbare Overheidsfinanciën en het zogenaamde schatkistbankieren een beroep op gemeenten en provincies ging doen om aan de Europese begrotingseis te voldoen. Met name Limburg en Overijssel rolden vervolgens enorme ‘investeringsprogramma’s’ uit. Groeiende kritiek op het feit dat in Limburg ineens wel heel erg veel cultureel erfgoed, kloosters en kerken opgeknapt gingen worden, deerde het provinciebestuur niet. In december besloot Maastricht dat er nog eens 130 miljoen extra ‘in de Limburgse economie geïnvesteerd’ wordt.

Mei Haagse Grootste Graaier

Bestuursvoorzitter Chiel Huffmeijer van het HagaZiekenhuis is als winnaar uit de bus gekomen bij de ‘Grootste Graaierverkiezing’ van de SP-afdeling Den Haag. De ontmoedigingsprijs, een gouden hark, werd aan de bestuursvoorzitter uitgereikt door SP-lijsttrekker Bart van Kent. Huffmeijer toonde

zich een slechte winnaar en weigerde de prijs in ontvangst te nemen. Bart van Kent: ‘Het is jammer dat men de prijs niet in ontvangst wilde nemen. Het salaris wordt met publiek geld betaald en de heer Huffmeijer zou hierover ook publiekelijk verantwoording moeten afleggen. Toch hopen we dat de boodschap is aangekomen en dat de heer Huffmeijer een deel van z’n salaris inlevert.’

Juli/Augustus Gelderland bouwt mee

Het investeringsplan van de SP-statenfractie voor de Gelderse bouwsector is in november in grote lijnen overgenomen. De SP’ers stelden afgelopen zomer voor om 200 miljoen van de Nuon-miljarden te investeren in de bouw. SP-fractievoorzitter Eric van Kaathoven: ‘Dit plan werd met veel enthousiasme ontvangen door de bouwsector, woningcorporaties maar ook door een aantal andere partijen. Inmiddels is door de provincie besloten om 250 miljoen te investeren in de Gelderse samenleving waarvan een aanzienlijk deel naar de bouw gaat. Hiermee is volgens ons de koers bijgesteld in de goede richting. Dagobert Duck, die zijn geld opopt in zijn pakhuis, heeft plaats gemaakt voor Bob de Bouwer. Daar is de SP blij mee!’

Juli/Augustus Engelse vakbond in actie

De Engelse elektriciën Frank Morris werd ontslagen, volgens de Engelse vakbond Unite omdat hij op een zwarte lijst stond. Een onderaannemer van het Nederlandse BAM was er medeverantwoordelijk voor. De

acties, door heel Europa, van Unite hebben hun vruchten afgeworpen: Frank Morris is inmiddels weer aangenomen. In een gezamenlijke verklaring met de vakbond zegt de opdrachtgever toe transparantie op de werkplaats te bevorderen en het recht van werknemers om lid te worden van een vakbond te waarborgen.

Juli/Augustus Ruwaard van Putten Ziekenhuis

Ook na het vooropgezette faillissement van het Ruwaard van Putten Ziekenhuis blijft de SP zich verzetten tegen het verdwijnen van toegankelijke ziekenhuiszorg in de regio Voorne-Putten. Hans Mellink van de SP Spijkenisse: ‘In de avonduren en het weekend is het nieuwe Spijkenisse Medisch Centrum dicht omdat er alleen planbare zorg geboden wordt. De verloskamers zijn begin november dicht gegaan, de Spoedeisende Hulp was al dicht. Met de plaatsing van een extra ambulance hoopt de Ambulancedienst aan de aanrij- en afhandeltijden te kunnen voldoen. Maar men heeft al laten weten dat het spannend wordt, er moet niets ernstigs gebeuren. Mede op ons initiatief heeft de gemeenteraad van Spijkenisse daarom unaniem de zorgverzekeraars, minister, de inspectie en andere partijen erop gewezen dat een ziekenhuis dat volledige zorg biedt eigenlijk onmisbaar is.’ ●

tekst Robin Bruinsma, Jola van Dijk, Rob Janssen en Diederik Olders.

LINKSVOOR **'IK STA ELKE DAG FLUITEND OP'**

Nicole van Gemert (38) is directeur van dierenbeschermingsorganisatie Bont voor Dieren en gemeenteraadslid. Bij de verkiezingen van 19 maart voert ze de Utrechtse SP-lijst aan. Ze staat bekend om haar aanstekelijke enthousiasme: 'Ik geloof echt dat we de wereld kunnen veranderen, het glas is altijd half vol.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van de SP?**

'In 2002, de tijd van Pim Fortuyn. Maar politiek actief ben ik al sinds mijn veertiende. Ik hing een grote SP-poster voor mijn slaapkamerraam en voerde actie tegen de aanleg van de A73. Ik was nog helemaal geen lid, maar ik beschouwde mezelf wel als een SP-jongere.'

› **Wat is jouw SP-moment?**

'Dat was vorig jaar, toen na jaren discussie in de Eerste en Tweede Kamer het SP-wetsvoorstel werd aangenomen om het houden van nertsen als pelsdier te verbieden. Het werd tijd, want een grote meerderheid in Nederland is tegen bont.'

› **Toch is bont in de mode.**

'Vaak weten mensen niet eens dat ze bont dragen. De bontlobby is verschrikkelijk machtig en sponsort tv-programma's. Dan zien mensen soapsterren in zo'n jas en willen ze er ook een. Of ze denken dat bont een bijproduct is van de vleesindustrie. Maar

pelsdieren worden puur voor hun vacht gefokt: we eten geen broodje wasbeer of vos. Het zijn wilde dieren, die er helemaal niet tegen kunnen om in een kooitje te leven.'

› **Wat zijn je hobby's?**

'Ik vind mijn werkzaamheden voor Bont voor Dieren en de SP heel erg leuk, ik sta elke dag fluitend op. Maar de weekends houd ik zoveel mogelijk vrij. Dan wil ik relaxen, in de tuin zitten, over de bloemenmarkt slenteren, of met vrienden naar een festival of concert.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Berlijn. Vooral op 1 mei, als iedereen die ook maar enigszins links is de straat opgaat om de Dag van de Arbeid te vieren.' •

DE EERSTE KAMER heeft, mede op voorstel van SP-senator Arjan Vliegthart, minister Plasterk opgeroepen om zijn fusieplannen voor Noord-Holland, Utrecht en Flevoland op te schorten. De Eerste Kamer is niet overtuigd van nut of noodzaak van een **superprovincie**.

sp.nl/9zhodk

MEDEWERKERS UIT DE gehandicaptenzorg hebben een petitie aangeboden aan de Tweede Kamer. De zorg dreigt verloren te gaan en **20.000 medewerkers vrez**en voor hun baan. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten was aanwezig om de petitie in ontvangst te nemen en de medewerkers een hart onder de riem te steken.

sp.nl/9zhokq

OP AANDRINGEN VAN SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir zal de **snelwegverlichting** voortaan tussen 21.00 en 23.00 blijven branden. De minister is niet bereid de verlichting aan te zetten bij slecht weer. Omdat het zicht voor automobilisten dan dramatisch is, blijft Bashir hier op aandringen.

SP-TWEEDE KAMERLID Renske Leijten noemt de plannen om de AWBZ af te schaffen desastreus. 'Er komt een nieuwe wet die alleen bedoeld is voor mensen die zware zorg kunnen krijgen in een instelling. De thuiszorg wordt verdeeld over gemeenten en zorgverzekeraars. De laatste zullen winst gaan maken met premiegeld en gemeenten hoeven zorggeld niet meer uit te geven aan zorg. **Het recht op zorg verdwijnt en dat is onnodig.**'

sp.nl/9zholb

INWONERS VAN DE Puttershoekse 'Wijk van je leven' zitten **ondanks hoge stookkosten in de kou** door een verkeerd aangelegd verwarmingssysteem. Na twee jaar van SP-acties betaalt de woningcorporatie nu een vergoeding voor de te hoge stookkosten van de afgelopen jaren. De SP blijft overigens doorgaan, net zolang totdat de Puttershoekers er ook echt warmpjes bijzitten.

> IN DE TWEEDE KAMER: 'EERSTE STAP TEGEN SLOOP SOCIALE HUURSECTOR'

Door de volhardende inbreng van de SP wordt de categorie mensen die in aanmerking komt voor een sociale huurwoning uitgebreid, zónder dat de rijen voor het loket bij de woningcorporaties langer worden. De Tweede Kamer heeft afgelopen maand ingestemd met een voorstel daartoe van SP-Tweede Kamerlid Paulus Jansen en zijn PvdA-collega Jacques Monasch.

'Weer toegang tot corporatiewoningen'
Monasch was met een voorstel gekomen om huishoudens met een inkomen tussen € 34.000 en € 43.000 weer toegang te geven tot de corporatiewoningen. Volgens Jansen was dit onvoldoende, aangezien er niets aan de hoeveelheid beschikbare huurwoningen werd gedaan. 'Monasch zorgde met dit voorstel ervoor dat meer mensen in aanmerkingen zouden komen voor een huurwoning die niet bestaat, dus ben ik met hem gaan praten.'

'Stop uitverkoop betaalbare huurwoningen'

De woningcorporaties hebben nu een kernvoorraad van 2,3 miljoen sociale

huurwoningen, terwijl het kabinet een kernvoorraad van 1,6 miljoen woningen genoeg vindt. Jansen: 'Als woningcorporaties aan de ene kant méér mensen moeten helpen en tegelijkertijd woningen blijven verkopen en liberaliseren, wordt het probleem alleen maar groter. Daarom is het zo belangrijk dat het voorstel van Monasch zo is aangepast dat er voldoende sociale huurwoningen moeten zijn om de lage inkomens betaalbaar te huisvesten. Dat is in feite een oproep aan het kabinet om de uitverkoop van betaalbare huurwoningen te stoppen.'

'Tevreden over compromis'

Hoewel Monasch aanvankelijk weinig ruimte bood, heeft Jansen ook voor elkaar gekregen dat huurwoningen met een huur onder € 536 uitsluitend aan huishoudens met de laagste inkomens worden verhuurd. De sociale huurwoningen met een huur tussen € 537 en € 681 kunnen voortaan aan zowel de laagste als de middeninkomens worden aangeboden. Jansen is tevreden met het bereikte compromis: 'Dit is een eerste stap om de sloop van de sociale huursector te stoppen.'

> IN DE EERSTE KAMER: 'PVDA LAAT HUURDERS KEIHARD ZAKKEN'

'Als het erop aan komt, laat de PvdA zich blij maken met minder dan een dooie mus,' vertelt SP-senator Bob Ruers boos na afloop van de stemming in de Eerste Kamer over de verhuurderheffing. 'Maandenlang wekte PvdA-senator Duivesteyn als woordvoerder van de PvdA-senaatsfractie de indruk dat hij principieel voor de huurders en tegen de verhuurderheffing van minister Blok zou gaan stemmen. Maar uiteindelijk stemde de hele PvdA-fractie in met het weghalen van 1,7 miljard euro uit de volkshuisvesting.'

'Diep treurig'

De verhuurderheffing werd na een urenlang debat met 38 stemmen voor en 37 tegen door de Eerste Kamer aangenomen. Naar verwachting leidt de verhuurderheffing de komende jaren tot forse huurverhogingen, minder investeringen in nieuwbouw en verdere bezuinigingen op woningonderhoud door verhuurders. Dat betekent ook minder werk en dus meer

foto: Sander van Ourspronk

werkloosheid onder bouwvakkers. Ruers: 'Voor deze minister van Wonen tellen alleen de centen, niet de argumenten. Hij heeft alleen zijn eigen VVD als medestander. Maar door het draaien van de PvdA en het gedogen van D66, ChristenUnie en SGP komt hij er toch mee weg. Ik vind dat diep treurig!'

SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen tekent de Wall of Shame van de 'Ik schaam me diep'-campagne van Amnesty International tegen misstanden bij vreemdelingendetentie.

VREEMDELINGENDETENTIE

KNAGEN AAN MENSENRECHTEN

Na de zelfmoord van Aleksandr Dolmatov vorig jaar kwamen er veel misstanden aan het licht over vreemdelingendetentie – het opsluiten van mensen die niet langer in Nederland mogen blijven. Staatssecretaris Fred Teeven beloofde beterschap en ontsnapte zo aan een motie van wantrouwen. Daarbij bezigde hij veelvuldig de woorden 'humaner' en 'menselijke maat'. Binnenkort behandelt de Tweede Kamer zijn voorstellen.

MENSEN DIE NIET LEGAAL in Nederland zijn, zijn daarmee nog niet crimineel. Toch worden veel van deze mensen in detentie gezet. Dit mag alleen als het zeker is dat iemand kan worden uitgezet naar het land van herkomst en er risico bestaat dat de persoon zich aan toezicht onttrekt. Dit heet 'ter fine van de uitzetting'. In Nederland wordt uiteindelijk maar 65 procent (cijfer 2012) van de

vreemdelingen die we in detentie plaatsen met succes uitgezet. De andere 35 procent wordt weer op straat gezet, dat wordt 'klinkeren' genoemd.

Op straat hebben deze mensen geen rechten zoals Nederlanders; geen werkvergunning, geen bijstandsuitkering, geen huisvesting of recht op een ziektekostenverzekering. Dan

is bijvoorbeeld zwartwerken de enige optie om te overleven, waarvoor ze weer opgepakt worden en uiteindelijk weer in vreemdelingendetentie terecht komen – om er soms na een aantal weken tot maanden weer zonder resultaat uit te worden gezet. In sommige gevallen tot acht keer toe, waardoor meerdere jaren in detentie worden doorgebracht. Welkom in Nederland.

Als je het als vreemdeling niet eens bent met deze vorm van gastvrijheid en je gedrag wordt als gevaarlijk of overlastgevend ingeschat, dan word je 'geschikt bevonden' voor de beheersafdeling. In deze vorm van opsluiting worden je rechten flink teruggebracht, minder contact met de buitenwereld; minder uren buiten de cel.

Staatssecretaris Fred Teeven licht desgevraagd zijn beleid toe: 'De mensen die zich niet aan lichter toezicht houden, komen in zwaarder toezicht. We kijken eerst naar alternatieven, zijn er lichtere maatregelen mogelijk dan kom je niet in een detentiecentrum. Als je deze aan je laars lapt komt er een moment dat je in vreemdelingenbewaring komt. Je hebt bijvoorbeeld bewezen niet te willen meewerken aan terugkeer. Of je komt de afspraken niet na met DTenV (Dienst Terugkeer en Vertrek, -red.). Ja, dan komt er een moment dat je in detentie wordt gezet. Mensen kunnen elk moment een einde aan detentie maken door te zeggen: ik ga vrijwillig het land verlaten. Het zijn geen zielige mensen. Ze zitten in bewaring omdat ze gewoon niet willen. De rechter blijft altijd de proportionaliteit toetsen. Als je langer in bewaring zit, dan zal de rechter meewegen of de overheid van het land van herkomst meewerkt. Want bewaring moet wel gericht zijn op uitzetting en niet om iemand even lekker van de straat te halen. Dus dat ga ik expliciet in de wet zetten.'

Over de strafbaarheid van illegaliteit zegt Teeven: 'Het is ook niet zo dat we illegaliteit strafbaar gaan stellen, we stellen straks illegaal verblijf strafbaar. Illegaal verblijf wordt een overtreding. Daar krijg je een boete voor, in het wetsvoorstel. Het is geen misdrijf, dus je krijgt geen gevangenisstraf. Als je wordt aangehouden dan gaan er twee dingen

'Je criminaliseert hiermee onschuldige mensen'

gebeuren: je krijgt een boete en je wordt in vreemdelingenbewaring geplaatst om het land onmiddellijk te verlaten. Dan gaan we de procedure starten om je uit te zetten. Maar dat zit niet aan elkaar gekoppeld. Als je in bewaring komt dan word je uitgezet. Maar het komt ook voor dat je mensen niet in bewaring kan plaatsen. Het systeem is namelijk niet sluitend. Er komen mensen

VAN ASIELVERZOEK TOT DETENTIE

Iedereen die Nederland binnenkomt kan een asielverzoek indienen. De kans van slagen is het grootst bij mensen die gevlucht zijn uit oorlogsgebieden. Als Nederland hun land van herkomst niet structureel onveilig vindt, of als er geen reden is om aan te nemen dat deze mensen in hun land vervolgd zullen worden, kan het verzoek worden afgewezen. Hiertegen kan de asielzoeker in beroep gaan bij de rechtbank (en eventueel hoger beroep bij de Raad van State). Leidt dat definitief niet tot een andere uitspraak, dan is de asielzoeker 'uitgeprocedeerd'. De overheid vraagt hem of haar om

uit landen waar je heel moeilijk naar kunt uitzetten. Die kunnen het land wel vrijwillig verlaten maar niet gedwongen.'

Strenger dan een gewone gevangenis

Sharon Gesthuizen is als SP-Tweede Kamerlid belast met Vreemdelingenbeleid: 'Voor mij betekent "ter fine van uitzetting" als je van iemand papieren en de vertrekdatum hebt en je zeker weet dat deze persoon binnen hooguit zes weken uitgezet kan worden. Daar zit 'm de crux; dat is heel vaak niet het geval. De staatssecretaris benadrukt dat mensen worden opgesloten omdat ze nu niet willen meewerken aan hun terugkeer. De gedachte is: hij krijgt geen papieren van zijn ambassade maar als we hem nu opsluiten dan gaat ie misschien bij de ambassade zeggen dat ie echt terug wil naar Soedan, Somalië of Irak. In detentie is het regime strenger dan in een gewone gevangenis en dat komt doordat alles gericht

binnen een bepaalde periode zelfstandig terug te keren naar het herkomstland – de meesten doen dat ook. Daarna is de uitgeprocedeerde illegaal in Nederland; nu nog niet strafbaar, maar het kabinet wil dit wel strafbaar gaan stellen. Vertrekt de vreemdeling niet, bijvoorbeeld uit angst voor vervolging of omdat het herkomstland niet meewerkt, dan kan de overheid terugkeer afdwingen na een periode vreemdelingendetentie. Bij beheersproblemen in detentie kan de isoleercel aan de orde komen.

je je knieën niet kunt buigen en dus niet weg kunt hollen. Je criminaliseert hiermee onschuldige mensen.'

Rian Ederveen is coördinator van het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt. LOS is het kenniscentrum voor mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning: 'Wat we zouden willen is dat er altijd de mogelijkheid is om te bezoeken en dat er geen controle is voor bezoekers en gedetineerden. Nu is er veel bewaking omheen. Zelfs het meenemen van pen, papier of documenten is verboden. Op dit moment mag je alleen bellen met telefoons van de overheid. Dat is erg duur. De gedetineerden hebben vrijwel altijd weinig geld en dus kunnen ze nauwelijks bellen. Internet is verboden. In Nederland worden zoveel mensen weer vrijgelaten, de helft van de mensen ongeveer. Dit maakt vreemdelingendetentie buitengewoon ineffectief en ook nog eens erg duur en pijnlijk voor de betrokkenen. De EU stelt dat detentie niet langer mag duren dan zes maanden, met een verlenging in uitzonderingsgevallen tot 18 maanden. Nederland gebruikt die uitzonderingsregel standaard.'

Ederveen stelt dat de rechtsregels (voor de fijnproevers: het rechtsbeginsel *ne bis in idem*) overtreden worden, zowel in de praktijk nu, als in de plannen van Teeven: 'Mensen die geen enkele rechten hebben in Nederland moeten iets doen om aan geld te komen om te overleven. Sommigen kiezen dan voor stelen of handelen in drugs bijvoorbeeld. Dat moet uiteraard bestraft worden. Maar de overheid mag daarna niet nóg een keer straffen door ze na hun gevangenisstraf, om die reden, meteen in het beheersregime te plaatsen.'

PARACETAMOL VOOR LEUKEMIE

De zesjarige Renata vluchtte met haar ouders uit Georgië, via Polen naar Nederland. Nadat ze waren uitgeprocedeerd werden ze gedetineerd, om uitgezet te worden. Het meisje kreeg een bloedneus die niet overging, ook niet na enkele dagen. Een teken dat er iets goed mis is. De detentie-arts oordeelde echter anders, schreef paracetamol voor en het gezin werd naar Polen uitgezet omdat ze daar de EU waren binnengekomen. In Polen werd direct leukemie geconstateerd en oordeelde men

dat het niet direct ingrijpen in Nederland waarschijnlijk tot blijvende schade voor Renata heeft geleid. De Nederlandse Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid en Justitie vinden van niet; de leukemie eerder had kunnen worden vastgesteld, maar de inspecties zien geen 'medisch-inhoudelijke tekortkomingen.' De staatssecretaris heeft wel inmiddels besloten dat ze met haar ouders terug mag komen naar Nederland.

Door Nederland tot op het bot vernederd

Nederland zoekt al jarenlang stelselmatig de grenzen van de internationale regels op het gebied van mensenrechten op. Eduard Nazarski, directeur van Amnesty International vertelt het volgende verhaal: 'Een vrouw die in haar herkomstland door meerdere mannen is verkracht, zwaar mishandeld en toegetakeld met een mes vlucht naar Nederland en komt in detentie terecht. Daar wordt ze herhaaldelijk gevisiteerd (geïnspecteerd in alle lichaamsopeningen, -red.). Na een aantal keer weigert zij dit waarop zij als sanctie in een isoleercel geplaatst wordt, maar eerst wordt ze gedwongen gevisiteerd met een beenklem. Een techniek waarbij de benen van de vrouw door meerdere bewakers worden gespreid om de vagina en anus te kunnen inspecteren. Na de visitatie wordt ze in een isoleercel geplaatst. Met haar advocaat legt ze deze afschuwelijke ervaring voor aan de rechter. Deze acht de visitatie proportioneel en oordeelt dat het inzetten van mannen mocht omdat er op dat moment onvoldoende vrouwen voorhanden waren, maar het verslag wat is opgetekend bleek niet volledig waardoor de vrouw een genoegdoening krijgt van...15 euro. Ik ben vrij gehard in het zien van ellende, maar de totale onverschilligheid die hieruit spreekt is stuitend! Alles is volgens de regels gedaan, maar het eind van het liedje is dat de Nederlandse staat een vrouw tot op het bot vernederd heeft.'

Zulke schrijnende situaties komen helaas veel vaker voor. Gesthuizen: 'Artsen zeggen dat 70 procent van de mensen psychische klachten heeft, maar waarschijnlijk ligt dat percentage nog hoger. Mensen ervaren het als een heel zwaar regime. Een van de redenen waarom het zo'n zwaar regime is,

is omdat er geen avondprogramma is. Ze zitten vanaf vijf uur 's middags tot de volgende ochtend half negen op cel.'

Nazarski: 'De laatste vijftien jaar is de sfeer in Nederland zo veranderd dat we zeggen het zijn misbruikers, profiteurs en gelukszoekers en daarmee denken we dat we ons alles mogen permitteren ten opzichte van deze mensen.'

Onverschilligheid door het systeem

Ieder instituut heeft te maken met protocollen, regels en wetten. Deze kunnen nuttig zijn voor het bewaren van rust en orde. Teeven: 'Je komt niet zomaar in een isoleercel terecht. Dan heb je verzet gepleegd of je niet gehouden aan aanwijzingen. Er zijn fakers, die doen alsof ze getraumatiseerd zijn, die gaan dan bewaarders bijten of zo.' Gesthuizen vindt dat er twee kanten aan het verhaal zijn: 'Er zijn óók mensen die alles doen om terug te kunnen keren, bijvoorbeeld een stel uit Zuid-Soedan. De vrouw heeft uiteindelijk een paspoort kunnen krijgen, maar haar man kreeg geen papieren. De regering daar oordeelde: wij kunnen niet verifiëren of u dit wel bent. Dit stel kon er zelf niets aan doen. Als iemand een jaar lang heeft laten zien mee te werken aan terugkeer en het lukt niet, geef dan een buitenschuldvergunning. Maar dan komen de drogredenen weer van Teeven: ja, maar misschien misleidt hij of zij de boel wel.'

Hierdoor houd je mensen soms jarenlang in onzekerheid.' De gevolgen kunnen groot zijn, volgens Gesthuizen: 'In een asielzoekerscentrum hebben mensen nog de vrijheid om te zeggen: breng me naar een dokter. Maar in een gevangenis kan dat niet. Dus als je dan veronachtzaamt dat een kind ziek is, zoals Renata (zie kader), of een man die suïcidaal is, zoals Dolmatov, dan kan dat dus fataal zijn. Deze dramatische gevolgen laten zien dat er een soort beroepsblindheid ontstaat in het systeem.'

Erik Strandstra van het Meldpunt Vreemdelingendetentie, een onderdeel van LOS: 'Wij verbazen ons erover dat mensen in detentie worden opgenomen ter voorbereiding van uitzetting en vervolgens tot wel acht keer toe weer worden vrijgelaten. De gevolgen voor deze mensen zijn in internationale studies duidelijk aangetoond. Je wordt er zeer depressief van. Voor mensen die zwaar getraumatiseerd zijn door verkrachting, oorlog of marteling in gevangenschappen is detentie een toename van het trauma. Iemand wordt gevangengezet. Vervolgens kan hij of zij niet worden uitgezet. Dan wordt hij of zij letterlijk weer op de straat voor het detentiecentrum gezet. Vervolgens wordt diegene aangehouden, zelfs voor iets kleins als fietsen zonder licht, en komt weer in detentie. Dan blijkt weer dat uitzetten niet mogelijk is en herhalen zich de zetten.'

'Verschuilen achter regeltjes'

Ederveen: 'Uiteraard zijn de meeste bewaarders professioneel en weten ze hoe met bepaald gedrag om te gaan, maar de klachten die wij krijgen gaan vrijwel altijd over treiterachtig gedrag. De klachten gaan dan over medische zorg, bejegening, plaatsing in isoleercellen. Vaak lijkt het dat bewaarders zich verschuilen achter regeltjes waardoor de menselijke maat verdwijnt. Moussa bijvoorbeeld is een oude man die bijna blind is. Zijn bril ging stuk doordat hij erop ging zitten. De bewaarders beweren dat hij dat bewust deed, maar waarom zou iemand, als hij zichzelf daarmee zo zwaar benadeelt dat met opzet doen? Hij had ook aangepaste schoenen nodig maar die werden, net als de bril, zo

'Er ontstaat beroepsblindheid in het systeem'

laat geleverd dat hij alweer op straat stond voordat de schoenen en de bril er waren. Hij kon ze daarna ook niet meer krijgen omdat het detentiecentrum de levering geannuleerd had. Hij was er immers niet meer! We hebben nog geprobeerd om ze alsnog te laten leveren maar de regels lieten dat niet toe.'

Beheersregime 'tikkie strenger'

Fred Teeven heeft eind december zijn wetsvoorstel ter consultatie op de website van het ministerie van Veiligheid en Justitie gezet. Hij legt uit: 'Ik ben van plan om de detentie op te splitsen in twee aparte regimes. Een verblijfsregime en een beheersregime. Het beheersregime zal een tikkie strenger worden. We gaan vreemdelingen-detentie gebruiken als *ultimum remedium* (het uiterste middel, -red.). Detentie moet altijd gevolgd kunnen worden door uitzetting. Bewaring wordt dan *ter fine* van de uitzetting. Het ultimum-remediumkarakter dat in bewaring zit wil ik in het nieuwe wetsvoorstel expliciet tot uitdrukking brengen. Als licht toezicht kan, gebruik je geen zwaar toezicht. Als mensen de regels aan hun laars lappen dan worden ze vastgezet ter uitzetting. Overlastgevend criminele vreemdelingen gaan we sowieso meteen uitzetten met toepassing van detentie, die laten we helemaal niet los.'

Nazarski over de voorstellen: 'Amnesty is blij dat expliciet wordt gesteld dat vreemdelingendetentie alleen wordt gebruikt als andere, minder ingrijpende maatregelen niet effectief zijn. Ook constateren we dat met het voorstel de vrijheid van de vreemdeling in het verblijfsregime groter wordt. We betwijfelen echter wel of die extra vrijheid zo ver gaat dat er echt sprake is van het opleggen van "minimale beperkingen", zoals zou moeten. De aandacht voor kwetsbare groepen, met name kinderen en mensen met fysieke en psychische gezondheidsproblemen is erg mager en bovendien alleen gericht op de situatie in detentie. De regering heeft nagelaten om verdere regels te stellen om vast te leggen dat kwetsbare mensen überhaupt niet in detentie worden geplaatst. Ook zijn er geen maatregelen getroffen om te voorkomen dat mensen steeds opnieuw, opgeteld soms jarenlang, in detentie worden geplaatst, zonder dat het ooit tot hun uitzetting komt.'

Er worden nu lichaamsscanners invoeren ter vervanging van visitatie. Nazarski: 'Een positieve ontwikkeling, waarbij het ingrijpende middel visitatie minder hoeft te worden

Amnesty International-directeur Eduard Nazarski: 'De aandacht voor kwetsbare groepen is erg mager.' Op de foto spreekt hij bij een demonstratie bij het detentiecentrum Schiphol.

gebruikt. Maar de mogelijkheid van visiteren blijft bestaan.'

Strandstra vindt de scheiding van regimes een achteruitgang. Hij verwacht dat vooral mensen met psychische problemen terecht komen in het beheersregime en daardoor verslechtert hun toestand. Ze hebben er zes uur recreatie per week. In die tijd moet je ook schoonmaken en al je zaken regelen. Het lijkt veel meer op straffen dan op beheersen van een situatie. Het regime zal een negatief effect hebben om mensen te motiveren mee te werken aan terugkeer naar eigen land.

Dit moet echt anders

Gesthuizen concludeert: 'Er zijn vele voorbeelden van mensen die doodziek ons land worden uitgezet. Dit moet echt anders! Ik wil geen mensen op straat. Of in een gekraakt pand. Er zitten veel getraumatiseerde mensen tussen die je niet aan hun lot kunt overlaten. Het zijn in alle opzichten verliezers: geboren in straatarme landen, waar oorlog heerst, soms gemarteld of verkracht. Gevlucht met veelal een reis op leven en dood, uitgebuit, ze hebben nu geen geld, geen paspoort, geen toekomst, geen enkel bezit.'

Gesthuizen pleitte ook voor een ruimhartige opvang van de vluchtelingen uit Syrië: 'Kom alsjeblieft niet aan met tweehonderdvijftig vluchtelingen die Teeven wil opvangen, dat

vind ik zo'n onzin. Dat is echt gênant, dat is om je kapot te schamen. Omdat het totaal aantal vluchtelingen zo sterk is afgenomen, kunnen we er nu 5000 huisvesten. Er wordt onvoldoende geluisterd naar Amnesty en Human Rights Watch, die rapporteren over grove mensenrechtenschendingen in landen als Somalië, Irak en Afghanistan. En waarom? Omdat dat niet goed uitkomt, ze willen uitzetcijfers laten zien. En dat is vooral wat VVD, met PVV in hun kielzog, heel graag wil: vooral niet te soepel asielbeleid.'

Gesthuizen wil vooral humaner beleid: 'Mensen die moeten terugkeren moet je veel meer positief stimuleren in plaats van opsluiten. Met de komst van de PVV is de VVD veel hardvochtiger geworden. Daartegenover werkt de SP goed samen met ChristenUnie, PvdD, D66 en GroenLinks. Samen met hen blijft de SP strijden voor de menselijke maat en een humaner detentiebeleid.'

Zie voor een uitgebreid interview met Fred Teeven en een aantal reacties daarop de Spanning van december: sp.nl/9zhwz

tekst en foto's Rob Molenkamp

2014

Begrotingstekort
 Bezuinigingen
 Participatiemaatschappij
 Kunt u er nog chocola van maken?
 In 2014 krijgen we hetzelfde gerecht
 Het zal mij weer niet smaken

Aart Stijntjes, Diemen

> DAT JE 'T WEET

@DanieldeRijke 11 december 2013

Ik had kanker en ben voor
 zorgverzekeraars nu een brandend
 huis. Steun mijn brief aan Schippers:
 thndr.it/18BLrFO

GASWINNING

Misschien heb ik er mijn hartkwaal aan te danken. Aan mijn woede die telkens weer opborrelt als ik lees, zie, hoor over grote westerse maatschappijen die overal ter wereld de bodemschatten uit de grond zuigen of scheppen of mijnen en er kapitalen aan verdienen, terwijl de erboven wonende bevolking honger en armoede lijdt. En als de aarde zich schudt om de leemtes op te vullen, heet dat een natuurramp en wordt het lijden alleen maar groter.
 Overall ter wereld zei ik. Want nu ook in Nederland, in Groningen. Waar al ruim zestig jaar lang het aardgas onder have en goed van de bevolking wordt weggezogen. Zo lang en zo veel, dat ook hier de aarde schudt, en de muren van huizen en opstallen van boeren en burgers scheuren met alle gevolgen van dien. Je mooie huis verandert in een krot dat bij een volgende aardbeving ineens kan storten, het voorwerk is immers al gebeurd. En de NAM weet van

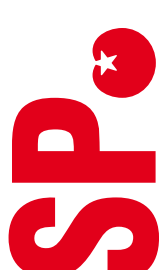
geen ophouden, er MOET doorgedaan worden met de gaswinning! Ik vraag mij af hoe dat nou zit. Je koopt een huis met de grond waar het op staat. Dat is dan jouw eigendom. Hoe diep is jouw eigendom? Als er gas of goud of uranium onder jouw bezit wordt ontdekt, is dat dan niet van jou? En moeten degenen die de schatten uit jouw bodem halen je daar niet rijkelijk voor betalen? Is daar wetgeving over en eventueel jurisprudentie? Hoe worden de door de NAM gedupeerden schadeloos gesteld? Gaat daar weer een jarenlang lopende procedure aan vooraf tot de meesten van hen dood en begraven zijn? Misschien geraakt door de omvallende muren van hun eigen huis? Wat kan het de NAM, SHELL, BE, De BEERS en kornuiten verdommen wat ze achterlaten als de plaatselijke koek op is? Helemaal niets, ze vertrekken naar andere groene weiden en laten de bevolking de armoede waarin ze gewend zijn te leven. Hoe moet het toch voelen als je geen geweten hebt...

Truus Luyken, Amsterdam

Tribune januari 2014

DOORLOPENDE MACHTINGIGING
 BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckaertlaan 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
 adres + huisnr : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
 plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
 handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

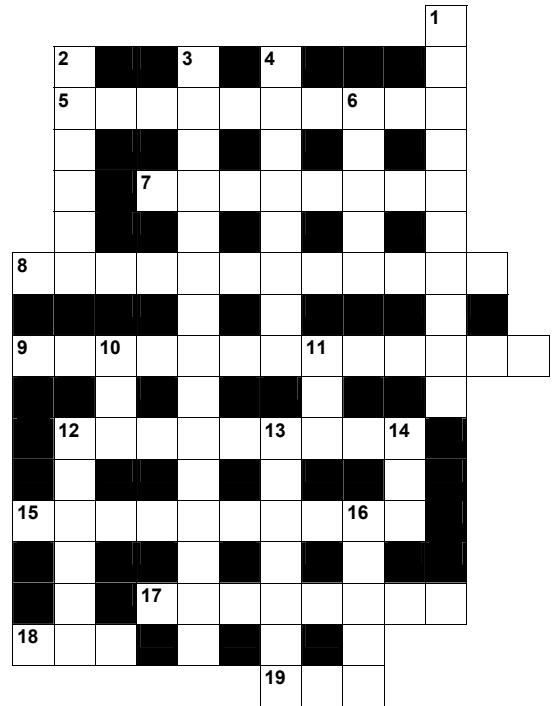
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 5 Brallende lepel. (10) 7 Hier wordt appelpulp verbouwd. (8)
 8 Dieetmargarine kan bij het huisvuil. (12) 9 Uitgezonden sergeant. (13)
 12 Zo onderdrukken duiven hun verdriet. (9) 15 Bergplaats voor noten. (10)
 17 Scheidsrechter met muzikale aspiraties. (8) 18 Meisje is uitermate
 geschikt als straaljagerpilote. (3) 19 Kleefstof wist uit op z'n Arabisch. (3)

Verticaal

- 1 Boot vervoert zangverenigingen en graan. (10) 2 Patroon is reden van
 moord. (6) 3 Klassiek geval van kunstonderwijs. (15 en 6,4,5) 4 Penitentie
 voor een monnik. (8) 6 Het gewicht van de Britse munt. (5) 10 Even niet
 zo lekker in je vel door beursval. (3) 11 Om de baby mee beet te nemen.
 (3) 12 Al het werk van (g)een Frans kunstenaar. (6) 13 Dessert heeft
 spreekwoordelijke neiging tot inzakken. (7) 14 Plekje in de Klagmuur voor
 Israëliëse munt? (3)

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

Opdracht: de bedoeling is een zo spitsvondig, interessant of verrassend mogelijke betekenis te vinden voor de 20 – tot op heden onbestaande – woorden onder 'Opgaven'. De meest originele inzendingen krijgen een eervolle vermelding.

Opgaven

1 Gezinsontleding	7 Breedbak
2 Verloederlijk	8 Linkswinkel
3 Muchosmojo	9 Huurkuur
4 Buitenshuids	10 Predisponibel
5 Dundoener	11 Pro-anti
6 Anti-kroost shampoo	12 Territorialistig
	13 Digitentakel
	14 Gooimama
	15 Hersenbeletsel
	16 Snorfietstuigje
	17 Kwettergek
	18 Snuifzuil
	19 Woningbouwcorpulentie
	20 Kansarmlastig

OPLOSSINGEN DECEMBER 2013

KRUISWOORDRAADSEL

Horizontaal

- 5) Donderpreek 6) Brainstormen 7) Dertien 9) Brugman 10) Casino

Verticaal

- 1) Blériot 2) A-Team 3) Voor de vuist 4) Crusoe 8) Timing.

Oplossing Kunstraadsel

- A) King Crimson C) Rap E) Impromptu G) Draaischijf I) Jazz
 K) The Guitar Trio M) Vorm O) Willy Alfredo Q) Tango S) Anton Heyboer.

Totaaloplossing Duogram 2013

IMPROVISATIEVERMOGEN

De winnaar van december is Jan Fondse uit Tholen

Stuur uw oplossing van een of beide puzzels vóór 5 februari 2014 naar de puzzelredactie van de Tribune;

Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

